

”Lycka till ja toivotaan parasta”

Käsityön aineenopettajaopiskelijoiden kokemuksia käsityön aineenhallinnallista kehittymistä rajoittavista ja tukevista tekijöistä käsityökasvatuksen opinnoissa

Käsityön aineenopettajan tutkinto-ohjelma

Pro gradu -tutkielma

Armi Söder

Susanna Väisänen

4.5.2026

Rauma

Pro gradu -tutkielma

Tutkinto-ohjelma, oppiaine: Käsityön aineenopettajan tutkinto-ohjelma, käsityökasvatus

Tekijät: Armi Söder, Susanna Väisänen

Otsikko: ”Lycka till ja toivotaan parasta”: Käsityön aineenopettajaopiskelijoiden kokemuksia käsityön aineenhallinnallisen kehittymisen ja taloudellisten resurssien suhteesta käsityökasvatuksen opinnoissa

Ohjaaja: Yliopistotutkija Jaana Lepistö

Sivumäärä: 52 sivua, 11 liitesivua

Päivämäärä: 4.5.2026

Tutkimuksen tavoitteena on ymmärtää, millä tavoin opiskelijoiden käytettävissä olevat taloudelliset resurssit rajoittavat tai tukevat heidän aineenhallinnallista kehittymistään sekä ohjaavat kokonaisen käsityöprosessin vaiheita, kuten ideointia, suunnittelua, valmistusta ja arviointia. Tarkoituksena on ymmärtää, millaisia merkityksiä opiskelijat antavat taloudellisille resursseille osana opintojaan ja miten nämä resurssit toimivat joko aineenhallinnallista kehittymistä tukevana tai sitä rajoittavana tekijöinä. Tutkimus osallistuu laajempaan yhteiskunnalliseen keskusteluun yhteiskuntaluokan merkityksestä korkeakouluopinnoissa ja haastaa myyttiä kaikille tasa-arvoisesta korkeakoulutuksesta. Tutkimus toteutettiin fenomenologis-hermeneuttisena kokemuksen tutkimuksena, ja aineisto kerättiin Turun yliopiston Rauman kampuksen käsityön aineenopettajaopiskelijoilta teemahaastatteluilla. Analysoimme aineiston (n= 6) tulkitsevan fenomenologisen analyysin (IPA) avulla, millä pyrimme ymmärtämään yksilöiden kokemuksia syvällisesti heidän omista lähtökohdistaan käsin.

Tulokset osoittavat, että opiskelijoiden taloudelliset resurssit ohjaavat kokonaisen käsityöprosessin toteutumista. Hyvät taloudelliset resurssit mahdollistivat laajempien ja teknisesti vaativampien töiden tekemisen, kun taas rajalliset resurssit johtivat suppeampiin ratkaisuihin ja vähensivät kokeilujen määrää. Tuloksissa nousi esille myös ajalliset resurssit, joiden koettiin rajoittavat laaja-alaisesti aineenhallinnan kehittymistä ja kokonaista käsityöprosessia. Ajallisiin resursseihin koettiin vaikuttavan niin toimeentulon mahdollistaminen työssäkäynnillä, perhe-elämä kuin myös oma jaksaminen. Työssäkäynti ja muut elämäntilanteet kavensivat mahdollisuuksia hyödyntää yliopiston työtiloja ja näin ollen vaikuttivat aineenhallinnalliseen kehittymiseen. Eri käsityöteknologiat osoittautuivat epätasavertaisiksi, sillä esimerkiksi lankateknologioita oli mahdollista harjoitella edullisesti missä vain, kun taas puu-, metalli- ja ompeluteknologiat vaativat opiskelijoilta kalliita materiaaleja sekä erityisiä työvälineitä ja -tiloja.

Johtopäätöksenä voidaan todeta, että käsityön aineenopettajakoulutus rakentuu rakenteellisesti oletukselle opiskelijoiden loputtomista taloudellisista resursseista. Tämä itsessään heikentää koulutuksen yhdenvertaisuutta. Taloudelliset ja ajalliset resurssit vaikuttavat keskeisesti siihen, millaisia oppimiskokemuksia opiskelijat voivat saavuttaa ja millaiseksi heidän aineenhallinnallinen osaamisensa muodostuu. Tutkielma korostaa tarvetta tarkastella opintojen kustannuksia, jotka ovat opiskelijan maksettavana, koulutuspoliittisesti ja opetussuunnitelmatyössä sekä opiskelijoiden erilaisten lähtökohtien huomioimista, jotta koulutus voisi tukea tasa-arvoisesti kaikkien opiskelijoidensa aineenhallinnallista kehittymistä.

Avainsanat: kokonainen käsityöprosessi, käsityökasvatuksen opinnot, käsityön aineenhallinta, koulutusmahdollisuuksien tasa-arvo, sosioekonominen asema, taloudelliset resurssit

Sisällys

1	Johdanto	5
2	Yliopistollinen käsityön aineenopettajakoulutus	7
2.1	Käsityön aineenopettajatutkinto	7
2.2	Käsityön aineenopettajan aineenhallinta	7
2.3	Käsityökasvatuksen aineenhallinnalliset opinnot.....	8
2.4	Käsityökasvatuksen aineenhallinnallisten opintojen kustannukset	9
2.5	Kokonainen käsityöprosessi käsityön opiskelun ja opetuksen tavoitteena	11
3	Sosioekonomisen aseman ja taloudellisten resurssien yhteys korkeakouluopintoihin	13
3.1	Koulutusmahdollisuuksien tasa-arvo	13
3.2	Opiskelijan sosioekonominen asema	14
3.3	Opiskelijan taloudelliset resurssit	15
4	Tutkimuksen viitekehysmalli ja tutkimustehtävä	17
5	Tutkimuksen toteutus	18
5.1	Kokemuksen tutkimus.....	18
5.2	Tutkimuksen kohdejoukko	19
5.3	Tutkimusaineiston keruu teemahaastatteluna	21
5.4	Tulkitseva fenomenologinen analyysi	25
5.5	Aineiston käsittely ja teemoittelu	27
6	Tutkimustulokset	31
6.1	Sosioekonominen asema aineenhallinnallisen kehittymisen mahdollistajana ja rajoittajana	31
6.2	Kokonaisen käsityöprosessin ohjautuminen resurssien ehdoilla	34
6.3	Ajalliset resurssit aineenhallinnan keskeisenä rajoitteena	37
6.4	Resurssirajoitteiden merkitys eri käsityötekniologioiden aineenhallinnallisten taitojen kehittämisessä	40

7	Johtopäätökset	44
8	Pohdinta	48
8.1	Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys	52
8.2	Suosituksset jatkotutkimukselle.....	55
	Lähteet	57
	Liitteet	63
	Liite 1. Haastattelukutsu.....	63
	Liite 2. Tietosuojailmoitus.....	64
	Liite 3. Suostumus tutkimukseen	66
	Liite 4. Osallistujan teema-alueiden tiedosto	68
	Liite 5. Haastattelijoiden teema-alueiden tiedosto	69
	Liite 6. Sosioekonominen asema aineenhallinnallisen kehittymisen mahdollistajana ja rajoittajana	70
	Liite 7. Kokonaisen käsityöprosessin ohjautuminen resurssien ehdoilla	71
	Liite 8. Ajalliset resurssit aineenhallinnan keskeisenä rajoitteena	72
	Liite 9. Resurssirajoitteiden merkitys eri käsityötekniologioiden aineenhallinnallisten taitojen kehittämisessä	73

1 Johdanto

Käsityön aineenopettajakoulutus Suomessa sisältyy olennaisesti käytännön työskentely. Aineenhallintaa kehittäväillä opintojaksolla suoritusmuotoihin kuuluvat usein harjoitus- ja kurssityöt, portfoliot sekä läsnäolo opetuksessa (Turun yliopisto, 2024–2027). Nämä opintojaksot sisältävät usein opintomatkoja, materiaalimaksuja sekä tarvikkeita ja välineitä, jotka opiskelijan tulee hankkia tai rahoittaa itse (Turun yliopisto, 2024–2027). THL:n julkaisemassa uusimmassa Suomalaisten hyvinvointi -teoksessa (2022), kerrotaan opiskelijoiden olevan Suomen pienituloisin väestöryhmä mediaanituloilla mitattuna (Kestilä & Karvonen, 2022, s. 31). Haluamme tutkimuksellamme ymmärtää millä tavoin taloudelliset resurssit kytkeytyvät opiskelijoiden aineenhallinnallisissa opinnoissa tekemiin ratkaisuihin, käytännön työskentelyyn ja käsityön aineenhallinnallisen osaamisen rakentumiseen. Tutkimus osallistuu laajempaan yhteiskunnalliseen keskusteluun yhteiskuntaluokan merkityksestä korkeakouluopinnoissa ja haastaa myyttiä kaikille tasa-arvoisesta korkeakoulutuksesta. Tutkimuksemme voi myös tuottaa sellaista tietoa, jota voidaan hyödyntää käsityön aineenopettajakoulutuksen kehittämisessä niin yliopistokohtaisesti kuin myös valtakunnallisesti.

Suomalaisissa kasvatustieteellisissä tutkimuksissa ei ole tapana puhua taloudellisten resurssien merkityksestä korkeakoulutuksen tasa-arvoisuuden kokemuksiin, vaan tutkimukset itsessään näyttävät ylläpitävän myyttiä kaikille tasa-arvoisesta korkeakoulutuksesta (Käyhkö, 2014, 2017). Aiemmissa tutkimuksissa on kuitenkin tuotu esiin, että opiskelijan taloudellisilla resursseilla on merkitystä opiskelijoiden koulumenestykseen, motivaatioon ja hyvinvointiin (Mikkonen & Korhonen, 2018; Korkeamäki & Vuorento, 2024). Käsityönaineenopettajaopiskelijoiden kokemuksia taloudellisten resurssien vaikutuksesta aineenhallinnallisten taitojen kehittymiseen ja kokonaiseen käsityöprosessiin ei ole tietääksemme tutkittu aiemmin, joten olimme uteliaita tarkastelemaan tätä kokonaisuutta.

Teimme käsityökasvatuksen aineopintoihin sisältyvän kandidaatintutkielman sosioekonomisen aseman merkityksestä käsityön aineenopettajaopiskelijan käsityöopintoihin. Tutkimuksemme vastasi 42 käsityön aineenopettajaopiskelijaa Rauman kampukselta.

Heistä 60 % (n=25) suoritti vastaamishetkellä kandidaatin tutkintoa ja maisterin tutkintoa suoritti 40 % (n=17). Tutkimustulosten perusteella osa käsityön aineenopettajaopiskelijoista koki sosioekonomisen aseman yhteyden opintoihin vähäisiksi, kun taas toiset pitivät niitä merkittävänä. Opiskelijoiden mielestä käsityön aineenopettajakoulutuksessa ei ole otettu riittävästi huomioon opiskelijoiden taloudellista tilannetta. Tutkimuksen tulosten mukaan opiskelijat arvioivat toimeentulovaikeuksien vaikuttavan negatiivisesti opintoihin, kurssityön suunnitteluun ja toteutukseen sekä käsityötaitojen kehittymiseen opintojen aikana. (Söder & Väisänen, 2024.)

Tämän pro gradu -tutkielman tutkimustehtävänä on tarkastella miten käsityön aineenopettajaopiskelijat kokevat käytettävissä olevien taloudellisten resurssiensa kytkeytyvän kokonaisen käsityöprosessin toteuttamiseen ja käsityön aineenhallinnan kehittymiseen opinnoissa. Pyrimme tutkimuksellamme tuottamaan ymmärrystä opiskelijoiden taloudellisten resurssien rajoittavista ja tukevista tekijöistä esimerkiksi toimijuuteen, oppimisprosessiin ja osaamisen rakentumiseen opinnoissa. Tästä syystä tutkimusta voidaan pitää tapaustutkimuksena, sillä tavoitteenamme on ilmiön syvälinen ymmärtäminen kontekstissaan, ei tilastollinen yleistäminen (Yin, 2019, s. 50, s.79). Tutkimus on toteutettu fenomenologis-hermeneuttisena kokemuksen tutkimuksen, jonka aineistonkeruumenetelmä oli teemahaastattelu. Tutkimuksen kohdejoukko on käsityönaineenopettajaopiskelijat (n= 6) ja tutkimusaineiston analyysimenetelmänä on käytetty tulkitsevaa fenomenologista analyysia eli IPA-menetelmää (Interpretative phenomenological analysis) (Smith ym., 2022). Keskeisiä käsitteitä tässä tutkimuksessa ovat kokonainen käsityöprosessi, käsityökasvatuksen opinnot, käsityön aineenhallinta, koulutusmahdollisuuksien tasa-arvo, sosioekonominen asema ja taloudelliset resurssit.

2 Yliopistollinen käsityön aineenopettajakoulutus

2.1 Käsityön aineenopettajatutkinto

Käsityön aineenopettajaksi voi opiskella Suomessa yliopistossa viisivuotisessa koulutusohjelmassa, jossa pääaineena on joko käsityökasvatus tai käsityötiede. Turun yliopiston opettajankoulutuslaitoksessa järjestettävän käsityön aineenopettajan tutkinto-ohjelman pääaineena on käsityökasvatus. Helsingin yliopiston kasvatustieteellisessä tiedekunnassa, Itä-Suomen yliopistossa Joensuussa sekä Åbo Akademin ruotsinkielisessä koulutusohjelmassa käsityönopettajan pääaine on käsityötiede. (Opintopolku, n.d.) Käytämme tässä tutkimuksessa Turun yliopiston kasvatustieteiden tiedekunnan käsityön aineenopettajan tutkinto-ohjelman opiskelijoista käsitettä käsityön aineenopettajaopiskelijat.

Käsityökasvatuksen opinnot voi suorittaa käsityökasvatuksen tutkinto-ohjelman pääaineen lisäksi toisen tutkinnon sivuaineena tai erillisopintoina. Käsityön aineenopettajan pätevyys saadakseen tulee suorittaa käsityökasvatuksen perus-, aine- ja syventävät opinnot ja kasvatustieteen maisterin tutkinto, johon sisältyy opettajan pedagogiset opinnot. Mikäli opiskelija on suorittanut kaikki edellä mainitut opinnot, lukuun ottamatta käsityön syventäviä opintoja, saa hän käsityön aineenopettajakelpoisuuden vain peruskouluun. Käsityönopettajan pääaineen tutkinto johtaa kasvatustieteen kandidaatin ja maisterin arvoon sekä antaa valmiudet ja kelpoisuuden toimia käsityönopettajana perus- ja lukio-opetuksessa sekä aikuisopetuksessa. (Opintopolku, n.d..)

2.2 Käsityön aineenopettajan aineenhallinta

Käsityönopettajalle ei riitä ainoastaan tieto siitä, miten jokin tehdään, vaan hänen tulee hallita käytännön toteutus, ainedidaktisesti käsityön opettamisen teoria ja käsityön aineenhallinnalliset taidot (Lepistö, 2006, s. 160–161). Vahva aineenhallinta ja kasvatustieteellinen asiantuntemus auttavat opettajaa muodostamaan parempaa pedagogista sisältötietoa. Jos opettajalla ei ole vahvaa sisältötietoa eli aineenhallintaa, ei pedagoginen sisältötietokaan kehity. (Syrjäläinen 2003, s. 75.)

Käsityön aineenhallinta koostuu monien eri materiaalien ja tekniikoiden osa-alueista. Käsityön olemus rakentuu ihmisen, tekniikan, talouden ja ympäristön muodostamalle kehälle ja käsityön aineenhallinta merkitsee kaikkien osa-alueiden hallintaa. (Anttila, 1993, s. 36–37.)

Käsityön opetuksen tulisi kehittää tekijän kykyä hahmottaa työn kokonainen käsityöprosessi sekä pohtia ja tarpeen mukaan muuttaa teknisiä ja visuaalisia suunnitelmia. Tämän onnistumiseksi tulee kiinnittää huomiota työvälineisiin, käsityötekniikoihin ja laadukkaisiin materiaaleihin. Materiaalien laadukkuus on tärkeää, jotta tekijä oppii tuntemaan sen ominaisuuksia ja toteutus ja oppimiskokemus on mielekäs ja merkityksellinen. (Rönkkö, 2011, s. 129.)

2.3 Käsityökasvatuksen aineenhallinnalliset opinnot

Käsityön aineenopettajan tutkintoon sisältyy opettajan pedagogisten opintojen, yleis-, kieli- ja viestintäopintojen sekä sivuaineen ja/tai muiden valinnallisten opintojen lisäksi perus-, aine- ja syventävät opinnot (Turun yliopisto, 2024–2027). Käytämme tässä tutkimuksessa käsityökasvatuksen perus-, aine- ja syventävistä opinnoista tiivistettynä käsitettä käsityökasvatuksen aineenhallinnalliset opinnot. Käsityökasvatuksen aineenhallinnallisissa opinnoissa opiskelijan oppimistavoitteena on perehtyä ”monimateriaalisen käsityöoppiaineen tietojen ja taitojen hallintaan siten, että hän tuntee käsityön käsitteistön, materiaalit, tekniikat ja teknologiat sekä pystyy seuraamaan käsityökasvatuksen yleistä kehitystä, hallitsee käytännön työskentelyn ja siten pystyy välittämään oppilaille oppiaineen keskeisen tieto- ja taitoaineksen” (Turun yliopisto, 2024–2027).

Käsityökasvatuksen aineenhallinnalliset opinnot kattavat sekä teknisen että tekstiilityön sisältöalueet. Käsityön perus- ja aineopinnot antavat perusvalmiudet opettaa käsityön oppiainetta perusopetuksen vuosiluokilla 1–9. Perusopinnoissa perehdytään monipuolisesti eri sisältöjen keskeisiin materiaaleihin, työmenetelmiin ja turvalliseen työskentelyyn. Perusopintojen opintojaksoihin kuuluu esimerkiksi lanka-, ompelu-, metalli- ja puuteknologia, sekä elektroniikan ja ohjelmoinnin perusteet. Aineopinnoissa osaamista laajennetaan teknisesti ja ilmaisullisesti ja opiskelijan tulee hallita itsenäisiä kokonaisen käsityön tuottamistapahtumia. Aineopintojen opintojaksoissa syvennytään perusopinnoista tuttujen sisältöjen lisäksi digitaaliseen mallintamiseen, tuotesuunnitteluun

ja ajoneuvo- ja moottoritekologiaan. Käsityökasvatuksen maisteritutkintoon sisältyvät syventävät opinnot antavat valmiudet perusopetuksen lisäksi toimia lukion käsityön-opettajana sekä muissa käsityön ja opettamisen asiantuntijuuteen liittyvissä tehtävissä. (Turun yliopisto, 2024–2027.)

Kaikkiin aineenhallinnallisiin opintoihin sisältyy omatoimityöskentelyä, eli ot-työskentelyä, josta osa edellyttää laitoksen erityistilojen, koneiden, laitteiden ja välineiden käyttämistä. Omatoimityöskentelyn ohjeistuksen, joka on laadittu yhteistyössä laitosjohdon, käsityön turvallisuusvastaavan, Turun yliopiston turvallisuussuunnittelijan

sekä TK-Kilta ry:n hallituksen edustajien kanssa 01 / 2025, tilojen ja laitteiden käyttö on sallittua vain opetussuunnitelman mukaiseen opintojaksoon liittyen. Ohjeistuksen mukaan tilat ovat käytettävissä arkisin ja viikonloppuisin klo 8–21, mikäli tila ei ole opetus-käytössä, tai muuten varattu.

2.4 Käsityökasvatuksen aineenhallinnallisten opintojen kustannukset

Käsityöharrastaja harvemmin miettii ajallisten ja taloudellisten resurssien kustannuksia, koska ajalliset resurssit ja taloudelliset voimavarat nähdään hyödyllisesti käytetyiksi. Tuotesuunnittelija taas miettii miten materiaaleja ja valmistusaika hyödynnetään sopivassa suhteessa taloudellisiin tuloksiin. (Anttila, 1993, s. 36–38.) Tulkitsemme käsityön aineenopettaja opiskelijan sijoittuvan johonkin käsityöharrastajan ja tuotesuunnittelijan välimaastoon.

Käsityön lähtökohdat muodostavat kulttuuri-, tekniikka, luonto-, ja talousympäristöt, jotka yhdessä muodostavat käsityöllisen toimintaympäristön. Käsityötaitoon, tekniikoihin ja osaamiseen, sitoutuu ympäristökokonaisuus, joista yksi on tekijän taloudellinen ympäristö. Tekijän ja teknistaloudellisten järjestelmien välillä tapahtuu päätöksentekoa siitä, mitä välineitä ja materiaalia, paljonko aikaa ja taloudellisia voimavaroja käytetään ja muut vaihtoehdot suljetaan pois. On käytännössä mahdotonta suunnitella ja valmistaa tuote kiinnittämättä huomiota taloudellisiin resursseihin. Taloustieteilijä E.F. Schumacher on esittänyt jo 1970-luvulla arvion, teoksessa *Pieni on kaunista* (1972), että tulevaisuudessa käsityötuotteita voi valmistaa vain rikkaat, joilla on varaa tarvittavaan koulutukseen, työvälineisiin, tiloihin ja materiaaleihin. (Anttila, 1993, s. 36–38, s. 160.)

Tutkintoon johtava opetus, opiskelijoiden valintaan liittyvät valintakokeet, tutkintoon kuuluvan opetuksen edellyttämät tai siihen liittyvät tehtävät, kuten arvioinnit, ohjaus, neuvonta, opintosuoritusotteet sekä tutkintotodistukset ovat opiskelijalle maksuttomia (Turun yliopisto, 2022). Opintojohtosäännön mukaan tutkintokoulutukseen kuuluvista opetuksen järjestämisen edellyttämistä työvälineistä, koneista, laitteista, suojavaatteista, työturvallisuussäännöksissä edellytetyistä varusteista, opetuksessa käytettävistä yliopistolle kuuluvista materiaaleista ja tarvikkeista ja muista vastaavista opetusvälineistä ei myöskään voida periä maksua (Turun yliopisto, 2022). Vaikka tutkintokoulutuksen opintojen tulisi lain mukaan olla maksuton (Yliopistolaki (558/2009), opiskelijalle aiheutuu joidenkin käsityökasvatuksen aineenhallinnallisten opintojaksojen suorittamisesta kustannuksia. Käytäntöä perustellaan sillä, että materiaalien tai muiden tarvikkeiden nähdään opintojen päätyttyä jäävän opiskelijalle, jolloin yliopisto voi periä käytetyistä työvälineistä, laitteista, materiaaleista tai muista tarvikkeista maksun todellisten hankinta- tai tuotantokustannusten mukaisesti (Turun yliopisto, 2022).

Turun yliopiston kasvatustieteiden tiedekunnan opettajankoulutuslaitoksen käsityön aineenopettajan tutkinto-ohjelman koulutukseen sisältyy paljon erilaisia kuluja, joita ei ole mainittu koulutukseen hakeutuessa Turun yliopiston tutkintokoulutusten esittelysivuilla (Utu.fi, n.d.) tai Opintopolun sivulla (Opintopolku.fi, n.d.). Koulutusohjelman esittelysivujen lisäksi käsityökasvatuksen opintojen sisältöihin voi tutustua tarkemmin Turun yliopiston kasvatustieteen tiedekunnan opinto-oppaassa (2024–2027), jossa mainitaan, että opetusmateriaaleista voidaan periä opiskelijoilta kohtuullinen korvaus Turun yliopiston opintojohtosäännön (2022) mukaisesti.

Käsityön aineenhallinnallisten opintojen suoritustavaksi on merkitty usein harjoitustyöt, kurssityö, portfolio ja läsnäolovelvollisuus luennoilla ja ryhmäopetuksessa (Turun yliopisto, 2024–2027). Joihinkin opintojaksoihin sisältyy materiaalmaksuja tai omakustanteisia opintomatkoja, mutta tarkkoja kustannuksia tai kattavuustietoja ei ole eritelty Turun yliopiston opinto-oppaassa (2024–2027). Opintojakson suorittaakseen opiskelijan tulee valmistaa suoritustapana vaaditut työt ja maksaa yliopiston keräämää materiaalmaksu tai hankkia omakustanteisesti materiaalit ja työvälineet, joita töiden valmistus vaatii (Turun yliopisto, 2024–2027). Yleensä yliopistolle maksettava materiaalmaksu kattaa harjoitustöiden kulut, mutta ei kurssityön materiaalikuluja.

2.5 Kokonainen käsityöprosessi käsityön opiskelun ja opetuksen tavoitteena

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (Opetushallitus, 2014) tuodaan esiin käsite kokonaisesta käsityöprosessista. Kokonainen käsityöprosessi on sekä käsityökasvatuksen aineenhallinnallisten opintojen, että perusopetuksen käsityöoppiaineen lähtökohta (Opetushallitus, n.d.; Turun yliopisto, 2024–2027). Kokonaisen käsityöprosessin, tai yksinkertaisemmin kokonaisen käsityön, mukaisesti käsityön valmistus nähdään yksin tai aktiivisena ryhmän jäsenenä toimivan yhden tekijän kokonaisena prosessina, jonka vaiheita ovat ideointi, suunnittelu, valmistus ja arviointi (Kojonkoski-Rännäli, 1995, s. 92; Pöllänen & Kröger, 2004, s. 162–164; Pöllänen & Kröger, 2006, s. 87–88; Pöllänen, 2009, s. 251).

Kokonaisen käsityöprosessin suunnitteluvaiheessa ideat muuttuvat toiminnalliseksi suunnitelmaksi, joka sisältää muotoilusuunnitelmat, tiedonhankintaa, kokeiluja, ongelmanratkaisua ja vaihtoehtojen arviointia (Pöllänen, 2020, s. 258). Suunnitteluvaiheessa ratkaisujen sopivuutta punnitaan erilaisia rajoitteita vasten kuten tuotteen käyttäjä, käyttötarkoitus, tekijän taidot, tekijän tiedot käsityömateriaaleista ja valmistustekniikoista sekä ajalliset ja taloudelliset resurssit (Pöllänen, 2020, s. 259; Rönkkö, 2011, s. 24, s. 115). Käsityön valmistusvaiheessa visuaalinen ja tekninen suunnitelma voivat muuttua, koska prosessiin sisältyy monia ongelmanratkaisuprosesseja, joissa tekijä liittää uutta tietoa aiempiin oppimiskokemuksiinsa (Pöllänen & Kröger, 2004, s. 164; Pöllänen, 2009, s. 252).

Kokonaisen käsityöprosessin ideointi- ja suunnitteluvaihetta voidaan kuvailla kolmen avaruuden mallin avulla. Mallissa käsityön suunnittelu ei etene aina lineaarisesti, vaan tekijän prosessi liikkuu joustavasti kolmen ongelma-avaruuden välillä. Ideointi-avaruudessa hahmotellaan tuotteen visuaalista estetiikkaa. Rajoiteavaruudessa muodostuu suunnittelun lähtökohdat kuten käyttötarkoitus, tuotteen ominaisuudet ja käytettävissä olevat resurssit. Kolmas eli toteutusavaruus on se missä tekijä tarkastelee teknistä toteutusta kuten materiaaleja ja valmistustapoja. (Seitamäe-Hakkarainen 2000, s. 55–57, s.187.)

Kokonaiseen käsityöprosessiin kuuluu oleellisesti myös tuotteen, prosessin, oman toiminnan ja taitojen arviointi ja reflektointi, jota tapahtuu koko valmistusprosessin ajan.

(Pöllänen & Kröger, 2006, s. 88–89). Lopputulosta arvioidaan suhteessa suunniteltuun soveltavuuteen, käyttöympäristöön ja käyttötarkoitukseen sekä teknisen toteutuksen, esteettisyyden ja taloudellisuuden näkökulmista (Pöllänen & Kröger, 2006, s. 88–89; Rönkkö, 2011, s. 24).

Jos jokin kokonaisen käsityöprosessin vaihe jää pois, tekemistä ei voida kutsua kokonaiseksi vaan kyseessä on ositettu käsityö (Kojonkoski-Rännäli, 1995, s. 94). Ositetussa käsityössä joku muu, kuin käsityön tekijä on tehnyt esimerkiksi työn visuaalisen ja teknisen suunnitelman (Kojonkoski-Rännäli, 1995, s. 93; Pöllänen & Kröger, 2004, s. 161). Ositetussa käsityössäkin tekijä tarvitsee ongelmien ratkaisutaitoa ja materiaalien ja valmistustekniikoiden tuntemusta. Tavallinen käsityö, jossa toistetaan tekniikkaa tai mallia ja ohjeen mukaan soveltamatta käsityötekniikan harjoittelu ovat esimerkkejä ositetusta käsityöstä. (Pöllänen & Kröger, 2006, s. 86; Rönkkö, 2011, s. 133.)

Käsityökasvatuksen näkökulmasta kokonaisen käsityön käsite ei rajoitu yksinomaan täysin vapaaseen, alusta asti itse suunniteltuun tekemiseen (Rönkkö, 2011, s. 131–133). Myös ohjeita soveltava ja ulkopuolisia tehtävärajauksia noudattava työ voi muodostua kokonaiseksi, jos prosessi on oppijalle merkityksellinen ja henkilökohtainen (Rönkkö, 2011, s. 131–133). Käsityötaitoa oppiessa ja kehittäessä tapahtuva toiminnan harjoittelu, kokeilu, suunnitteluun ja valmistukseen liittyvä ongelmanratkaisu, sekä lopputuloksen kautta oman toiminnan, taidonhallinnan ja mahdollisuuksien hyödyntämisen arviointi muuttavat toiminnan kokonaiseksi käsityöksi (Pöllänen & Kröger, 2006, s. 88–89).

3 Sosioekonomisen aseman ja taloudellisten resurssien yhteys korkeakouluopintoihin

3.1 Koulutusmahdollisuuksien tasa-arvo

Korkeakouluinstituution harjoittama vallankäyttö kätkeytyy usein neutraalien pedagogisten käytäntöjen taakse, jolloin yhteiskuntaluokan merkityksestä vaietaan ja näin uusinnetaan yliopistoinstituution keskiluokkaisuuden näkymätöntä ja kyseenalaistamista normia (Käyhkö 2014, 2020). Koulutusmahdollisuuksien tasa-arvoisuuden korostaminen, oletus opiskelijoiden samanlaisista lähtökohdista sekä haluttomuus puhua yhteiskuntaluokasta helposti ylläpitää tasa-arvomyyttiä, sekä estää näkemästä yhteiskuntaluokan merkityksiä yliopisto-opintoihin ja niistä suoriutumiseen (Käyhkö, 2014; 2017; 2020). Vaikka näin todetaankin yleisellä tasolla, ei opettajankoulutus ole poikkeus. Turun yliopisto on linjannut yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmassaan (2021), että jokaisella tulee olla yhdenvertaiset mahdollisuudet osallisuuteen ja toimimiseen riippumatta ominaisuuksistaan tai elämäntilanteestaan. Lisäksi on linjattu, että yliopisto tukee eri taustoista tulevia opiskelijoita, mutta konkreettisia toimia opiskelijoiden sosioekonomisen taustan aiheuttamien eroavaisuuksien kompensoimiseen ei ole kirjattu (Turun yliopiston strategia 2024). Turun yliopisto myös linjaa tiukasti nollatoleranssista syrjintää kohtaan (Turun yliopisto 2021). Syrjinnällä usein tarkoitetaan toimintaa, jossa ihmistä kohdellaan henkilöön liittyvän tekijän perusteella huonommin kuin toisia ilman hyväksyttävää syytä (THL, 2019, s.11). Syrjinnän ollessa pääkäsite, siihen sisältyy myös rakenteellinen eli institutionaalinen syrjintä, millä tarkoitetaan organisaation rakenteissa piilevää syrjintää, joka asettaa jonkin väestöryhmän muita huonompaan asemaan (THL, 2019, s.11). Väestöryhmällä tarkoitetaan sellaista ihmisryhmää, joita yhdistää jokin yhteinen ominaisuus, kuten sosioekonominen asema (THL, 2019, s.18).

Yhdenvertaisuuden toteutumista voidaan myös arvioida tosiasiallisen yhdenvertaisuuden kautta, mistä ei ollut mainintaa Turun yliopiston yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmassa (Turun yliopisto 2021). Tosiasiallisella yhdenvertaisuudella tarkoitetaan yhdenvertaisuutta, joka toteutuu lopputuloksen suhteen kaikille erilaisista lähtökohdista ja mahdollisuuksista riippumatta. Tämä voi toteutua niin, että samanlaisesta kohtelun

periaatteesta poiketaan yhdenvertaisen lopputuloksen saavuttamiseksi eli yhdenvertaisuuden toteutuminen voi vaatia erilaisia toimintamalleja ihmisen erilaisten tilanteiden mukaan (THL, 2019, s.9). Tällaista toimintaa voidaan myös kutsua positiiviseksi erityiskohteluksi, jossa ihmistä kohdellaan oikeasuhtaiseksi, jotta tosiasiallinen yhdenvertaisuus toteutuu. Tällainen erityiskohtelu on myös oikeutettua vain siinä määrin, kuin se on välttämätöntä (THL, 2019, s. 12). Positiivinen erityiskohtelu ei kuitenkaan ole syrjintää (THL, 2019, s.11).

Tutkintokoulutuksen tarjoavan tiedekunnan tulee suunnitella ja järjestää koulutus niin, että opiskelija voi suorittaa tutkintonsa päätoimisesti opiskellen tavoiteajassa, tarkoituksenmukaisessa järjestyksessä ja keskeytyksettä (Turun yliopisto, 2022). Korkeakouluinstituutioiden ja yhteiskuntamme asettamien ohjeiden mukaan opinnot tulisi saattaa tavoiteajassa loppuun (Opintopolku, n.d.; Turun yliopisto 2022), mutta tutkimusten valossa se ei ole jokaiselle opiskelijalle taloudellisesti mahdollista. Koulutuksen vaatiessa taloudellisia voimavaroja, vähempiosainen osa väestöstä jää sen ulkopuolelle, koulutuspanostukset ovat tehottomia ja väestön lahjakkuusreservi on alihyödynnetty (Kalenius, 2023, s. 91). Opetus- ja kulttuuriministeriön teettämässä selvityksessä opiskelijoiden toimeentulosta todettiin, että työläistaustaiset opiskelijat kokevat työssäkäynnin opintojen ohella välttämättömämmäksi kuin keskiluokasta tulevat opiskelijat (Mikkonen & Korhonen, 2018, s. 24). Tämä selittyy sillä, että työläistaustaiset opiskelijat eivät saa taloudellisia apuja vanhemmiltaan yhtä usein kuin keskiluokkaiset opiskelijat (Mikkonen & Korhonen, 2018, s. 24). Korkeakouluopintojen opintojen pitkittymisen syynä ei usein ole tarkoituksellinen viivyttely, vaan kyse on enemmän opiskelijan oman elämän kontekstissa tarpeellisesta ja aktiivisesta toiminnasta, jolla tämä pyrkii rahoittamaan oman elämänsä työstä saatavalla palkalla (Nori, 2023).

3.2 Opiskelijan sosioekonominen asema

Suomen terveyden- ja hyvinvoinnin laitos [THL] määrittelee sosioekonomisen aseman koostuvan hyvinvoinnin aineellisista voimavaroista (kuten tulot, omaisuus ja asumistaso) sekä niiden edellytyksistä (kuten koulutus, ammatti ja asema työelämässä), joita tarvitaan aineellisten voimavarojen hankkimiseen. Yliopisto-opiskelijan aineellisia voi-

mavaroja ovat hänen käytettävissä olevat rahat, mahdollinen muu omaisuus ja asumistaso, jolla tarkoitetaan usein sitä, että missä opiskelija asuu ja kenen kanssa. Jotta yksilö voi hankkia ja ylläpitää omia aineellisia voimavaroja, täytyy tämän kasvattaa niiden edellytyksiä koulutuksella, ammatilla ja työllä sekä omalla asemallaan työelämässä. (THL, n.d.) Sosioekonominen asema ja siihen liittyvät perinteet, arvot, asenteet ja sosiaaliset verkostot ohjaavat vahvasti ihmisen elintapoja (THL 2019, s.7) ja sen on todettu olevan myös vahvasti periytyvä (Sirniö, 2016, s.5, s. 37–38).

Korkeakouluopiskelijat ovat Suomen pienituloisin väestöryhmä mediaanituloilla mitattuna (Kestilä & Karvonen 2022, s. 31). THL:n korkeakouluopiskelijoiden terveys- ja hyvinvointitutkimuksen [KOTT] uusimmat perustulokset julkaistiin verkossa vaiheittain syksyllä ja talvella 2024–2025. Uusimman KOTT-raportin mukaan noin joka viides opiskelijoista ilmoitti toimeentulonsa olleen erittäin niukka ja epävarma sekä noin neljännes opiskelijoista kertoi pelänneensä ruoan loppuvan rahanpuutteen vuoksi viimeksi kuluneen 12 kuukauden aikana. Opintolainaa nostaneista opiskelijoista 70 % ilmoitti nostaneensa sitä ensisijaisesti arkielämän välttämättömiin menoihin sekä 15 % heistä uskoi selviänsä melko tai erittäin huonosti lainan takaisinmaksusta valmistumisen jälkeen. Johtopäätöksinä raportissa linjattiin korkeakouluopiskelijoiden toimeentulovaikeuksien lisääntyneen vuosien 2021–2024 aikana. (THL, KOTT-tutkimus 2024, Toimeentulo ja velkaantuminen.) Vaikka uusimmissa THL:n julkaisuissa opiskelijoiden sosioekonominen asema näyttäytyy heikkona, niin tilastot eivät kuitenkaan kerro koko kuvaa. Sosioekonomisen aseman määrittelyssä onkin tärkeää katsoa kokonaisuutta ja eri osa-alueiden vaikutusta toisiinsa.

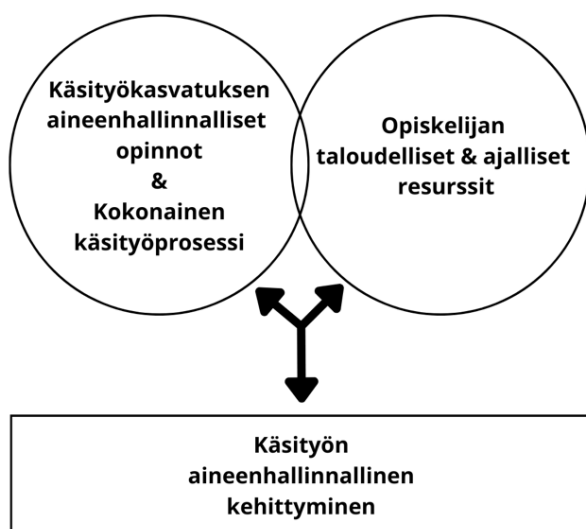
3.3 Opiskelijan taloudelliset resurssit

Tässä tutkimuksessa tarkastelemme opiskelijan taloudellisten resurssien muodostumista sosioekonomisen aseman avulla. Taloudellisten resurssien määrittelyssä on tärkeää ottaa huomioon laaja kokonaisuus, jotta pääsemme tutkimuksessamme syvälle kokemuksen ymmärtämiseen. Taloudellisina resursseina rahan lisäksi voidaan pitää myös esimerkiksi ajankäyttöä, tiloja ja työvälineitä (Anttila, 1993, s. 160), jotka tulevat erittäin keskeisiksi indikaattoreiksi käsityöstä ja sen tekemisestä puhuttaessa.

Kasvatustieteellisessä tutkimuksessa taloudellisia resursseja voidaan ymmärtää Pierre Bourdieun (1986) pääomateorian mukaan, missä taloudellinen pääoma ei ole vain käytävissä olevaa rahaa ja omaisuutta. Taloudellinen pääoma nähdään laajempänä kokonaisuutena, jossa taloudellinen pääoma on muunnettavissa rahaksi tai sitä voidaan käyttää taloudellisen toiminnan edistämiseen sekä muuttaa muiksi pääoman muodoiksi, kuten sosiaalisiksi pääomaksi. (Bourdieu, Wacquant & Kovala 2013, s. 88–89.) Sosiaalinen pääoma voidaan nähdä myös potentiaalisena taloudellisena resurssina, sillä se on muunnettavissa taloudelliseksi pääomaksi, esimerkiksi verkostojen kautta saatujen tietojen ja taitojen sekä sosiaalisten turvaverkkojen avulla, koska ne voivat tarjota välitöntä aineellista apua, kuten rahalainoja tai käytännön tukea, jotka vahvistavat yksilön taloudellista toimintakykyä (Oinas ym., 2018, s. 77).

4 Tutkimuksen viitekehysmalli ja tutkimustehtävä

Tämän tutkimuksen keskeinen tehtävä on selvittää käsityön aineenopettajaopiskelijoiden kokemuksia käsityökasvatuksen aineenhallinnallisissa opinnoissa valmistettävien töiden kokonaisen käsityöprosessin, käsityön aineenhallinnallisen kehittymisen ja opiskelijan taloudellisten resurssien suhteesta toisiinsa (Kuvio 1). Meitä kiinnostaa opiskelijoiden kokemukset siitä, millaisia merkityksiä opiskelijat antavat taloudellisille resursseilleen osana kokonaista käsityöprosessia ja aineenhallinnallista kehittymistä. Tutkimuksessa halutaan selvittää, onko näillä tekijöillä yhteyttä opiskelijan aineenhallinnalliseen kehittymiseen, joka rakentuu eri materiaali- ja teknologiataitojen harjoittelusta sekä kyvystä tehdä tarkoituksenmukaisia ratkaisuja. Opiskelijoiden tekemät materiaaliin ratkaisuihin liittyvät valinnat voivat avata näkökulmia siihen, miten heidän kokonaiseen käsityöprosessiinsa liittyvä ideointi, suunnittelu, ja käytännön ongelmanratkaisunsa rakentuvat erilaisissa taloudellisissa tilanteissa.

Kuvio 1. Viitekehysmalli

Tutkimustehtävään haetaan vastauksia seuraavilla tutkimuskysymyksillä:

1. Kokevatko käsityön aineenopettajaopiskelijat käytettävissä olevien taloudellisten resurssien rajoittavan tai tukevan heidän käsityöprosessiaan ja aineenhallinnallista kehittymistä? Ja jos kokevat, niin millä tavoin?
2. Ohjaavatko opiskelijan omat taloudelliset resurssit valintoja kokonaisen käsityöprosessin aikana? Ja jos ohjaavat, niin millä tavoin?

5 Tutkimuksen toteutus

5.1 Kokemuksen tutkimus

Kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimuksen lähtökohtana on mahdollisimman kokonaisvaltainen todellisen elämän kuvaaminen ja sen moninaisuuden huomioon ottaminen. Todellisuus ymmärretään kokonaisvaltaisena ja dynaamisena, jossa ilmiöt muovaavat toisiaan samanaikaisesti eikä niitä voida tarkastella toisistaan irrallisina osina. Laadullisessa tutkimuksessa pyritäänkin tutkimaan ilmiötä mahdollisimman kokonaisvaltaisesti sekä paljastamaan tutkittavaan ilmiöön liittyviä merkityksiä sen sijaan, että todennettaisiin jo olemassa olevia väittämiä ja tutkittuja tuloksia. (Hirsjärvi ym., 2009, s. 161–164.)

Moniin laadullisiin tutkimustapoihin on juurtunut ajatus siitä, että tutkimusta tehdessä tulisi noudattaa empiirisanalyttisen tutkimustavan logiikkaa, jotta tutkimus olisi tieteellisesti pätevää (Perttula & Latomaa, 2009, s. 10). Tätä logiikkaa noudattaakseen saadut aineistot saattavat pelkistyä tekstimuotoisuuteen ja tilastollisten menetelmien puuttumiseen (Perttula & Latomaa, 2009, s. 10). Myös kokijasubjekti tyypillisesti häivytetään ja kokemuksen todellisuus muuttuu kielellistetyksi tai siitä muodostuu absoluuttinen suhde erilaisten tai samanlaisten asioiden välille (Kukkola, 2018, s. 47). Koska tavoitteenamme on ymmärtää kohdejoukkomme rajattua elämäntilannetta syvällisemmin sekä mahdollistaa haastateltavien kokemusten tulkitseminen rajaamassamme viitekehksessä, käytämme tutkimusmenetelmänä fenomenologis-hermeneuttista kokemuksen tutkimusta (Perttula, 2018, s. 139, s. 149).

Kokemuksen tutkimuksessa huomio kiinnittyy siihen, miten ilmiöt näyttäytyvät kokijoilleen ja millaisia merkityksiä he niille kokemuksilleen antavat omassa todellisuudessaan. Usein tutkittavat kokemukset kuitenkin syntyvät ja elävät jossakin tietyssä elämäntilanteen ulottuvuudessa tai niiden yhdistelmässä. Kokemukset ovat tutkittaville tosia ja todellisia sellaisinaan, ja fenomenologisen erityistieteen empiirisuus tarkoittaa nimenomaan toisten ihmisten kokemusten tutkimista heidän omasta näkökulmastaan, tehden heidän kokemuksistaan ihmisille yhtä tosia ja todellisia ilman, että tutkijat itse olisivat heidän todellisuudestaan kiinnostuneita. (Perttula, 2018, s. 133, s. 135.)

Filosofinen hermeneutiikka taas korostaa kokemuksen tilannesidonnaisuutta ja näkee kokemuksen todellisuuden tapana haastaa vakiintuneita näkökulmia. Samalla se avaa uusia merkityshorisontteja, jolloin kokemus ymmärretään ihmisen perustavana tapana olla suhteessa elettyyn todellisuuteen ja sen mielekkyyteen. (Backman, 2018, s. 38.)

Kokemuksen tutkimuksen tavoitteena ei ole yleistettävyyden tilastollisessa mielessä, vaan ilmiön syvällinen ymmärtäminen (Hirsjärvi ym., 2009, s. 182). Taustalla on aristoteelinen ajatus, jossa yksityinen nähdään heijastuvan yleisenä pidettyyn, kun kokemusta tarkastellaan riittävän huolellisesti ja kontekstissaan (Hirsjärvi ym., 2009, s. 182). Koska kokemuksen tutkimuksessa on aina kysymys myös siitä, että kokemusta tarkastellaan merkityksellisenä osana jotakin kokonaisuutta, tietynlaisena osa-kokonaisuussuhteena, on kokemuksen tutkimuksen totuus sitä, että kokemus paljastuu tietynlaisena (Suorsa, 2018, s. 103; Kupiainen, 2006).

Kokemuksia tutkittaessa on tiedostettava kokemuksen kuvaamisen muuttuvaisuus. Perttula (2018) jakaa kokemuksen kahteen vaiheeseen, ”elävä kokemus” ja ”kuvattu kokemus”. Kun tutkittava käsitteellistää elävää kokemustaan eli elämystään, tunnettaan tai olotilaansa sanoin tai kehollisesti, kokemus on kuvattu kokemus. Käsitteellistettynä kokemuksen tulkinta voi kuitenkin muuttua, sillä tutkittava ei välttämättä pysty ilmaisemaan kokemustaan suoraviivaisesti, joten kuvattu kokemus ei peilaa täysin elettyä kokemusta. Tutkijoiden tulee luottaa siihen, että haastateltava kuitenkin kertoo totuuden kuvattua kokemuksesta tehdessään tulkintaa. Tutkijat voivat myös hyödyntää aiemman tutkimuksen ja teorian lisäksi omia ennakko-oletuksiaan tulkinnan apuvälineinä, mutta analyysin tulokset eivät saa rakentua tutkijoiden omista kokemuksista. (Tökkäri, 2018, s. 67, s. 70–71, s. 75.)

5.2 Tutkimuksen kohdejoukko

Tämän tutkimuksen kohdejoukko on Turun yliopiston käsityön aineenopettajaopiskelijat. Kohdejoukko rajautui Turun yliopiston käsityön aineenopettajaopiskelijoihin, koska olimme kiinnostuneita saman koulutusohjelman opiskelijoina ja tutkijoina tämän kohdejoukon kokemuksista. Lisäksi tiedostimme toimivamme tutkielman työstämiseen tarvoittamassamme aikarajoitteessa, jonka vuoksi emme laajentaneet kohdejoukkoa muihin yliopistoihin, jolloin tutkimusaineisto olisi voinut olla melko suuri.

Tutkimukseen osallistui kuusi käsityön aineenopettajaopiskelijaa. Koska tutkimme opiskelijoiden omakohtaisia kokemuksia liittyen käsityökasvatuksen aineenhallinnallisiin opintoihin, tulee heillä olla eläviä kokemuksia kyseisten opintojen suorittamisesta eli tutkittavasta aiheesta (Lehtomaa, 2009, s. 167). Tutkimuksen osallistujat ovat opinnoissaan eri vaiheessa, eivätkä täten ole välttämättä opiskelleet kaikkia käsityökasvatuksen aineenhallinnallisiin opintoihin sisältyviä aiheita, joita käsityökasvatuksen perus-, aine-, ja syventävät opinnot sisältävät. Osallistujat kertovat kokemuksistaan niiltä osin, kun heille niitä on kertynyt. Tutkimukseen osallistujien tulisi osallistuessaan olla suorittanut tai parhaillaan suorittaa käsityökasvatuksen aineenhallinnallisista opinnoista käsityökasvatuksen perusopinnot. Näin ollen heillä on kokemusta tutkittavasta aiheesta eli käsityökasvatuksen aineenhallinnallisista opinnoista.

Kasvatustieteellisessä tutkimuksessa on harvoin mahdollista tutkia koko kohdejoukkoa. Tehdäkseen yleistettäviä päätelmiä, tutkija voi määritellä perusjoukon ja poimia siitä edustavan otoksen. Otosaineistoon perustuvan tutkimuksen avulla on tarkoitus tehdä päätelmiä koko perusjoukosta tekemällä yleistyksiä otoksesta. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa tulosten ei ole suoranaisesti tarkoitus olla yleistettävissä, mutta päätelmien takana on ajatus, että yksityisessä toistuu yleinen. (Hirsjärvi, ym., 2009, s. 180, s. 182.)

Koska osallistujien määrä oli pieni, voimme tarkastella tuloksiamme tapaustutkimuksen mukaisesti. Tapaustutkimus ei perustu edellä mainittuun yleistettävyyteen, vaan haastatteluissa paljastuneisiin ilmiöihin ja erilaisiin merkityssuhteisiin (Yin, 2019, s. 103). Koska tutkimme käsityön aineenopettajaopiskelijoiden kokemuksia Turun yliopistossa, on tutkimuksemme tarkemmin yksittäistapaustutkimus (Yin, 2019, s. 159). Tapaustutkimuksen tavoitteena on analyttinen yleistäminen, mikä tarkoittaa tulosten suhteuttamista teoreettisiin käsitteisiin ja periaatteisiin, ei tilastollista yleistämistä perusjoukkoon (Yin, 2019, s. 58, s. 79).

Tutkimuksen haastattelukutsu (Liite 1) on lähetetty sähköpostitse yliopiston ”Rauman käsityön opiskelijat”-sähköpostilistan kautta, jossa oli lähetyshetkellä 226 vastaanottajaa. Jaoimme haastattelukutsun myös henkilökohtaisissa sosiaalisen median kanavis-

samme kuten Instagramin tarinassa, joka saavuttaa raumalaisia käsityökasvatuksen aineenopettajaopiskelijoita. Lähetimme haastattelukutsun myös oman vuosikurssimme yhteiseen WhatsApp ryhmään ja eri vuosikurssien ”Rauman kampuksen fuksit” -Facebook ryhmiin.

Haastattelukutsun liitteenä on ollut tutkimuksen tietosuojailmoitus, johon osallistujat ovat tutustuneet lisäksi vielä juuri ennen osallistumistaan haastatteluun (Liite 2). Painotimme tutkimuksen haastattelukutsussa, että tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista, ja osallistumisen voi keskeyttää milloin tahansa ilman perusteluja (Liite 1). Tutkimuksen osallistujien tulee ehdottomasti kokea tutkimukseen osallistumisen vapaaehtoiseksi, etenkin kun on kyse ihmisten omakohtaistenkokemusten tutkimisesta (Lehtomaa, 2009, s. 169). Tähän liittyen osallistujat ovat allekirjoittaneet tutkimuksen suostumuslomakkeen, jonka mukaan osallistuja vahvistaa ymmärtävänsä, että tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista ja hänellä on oikeus keskeyttää tutkimukseen osallistumisen milloin tahansa tutkimuksen aikana (Liite 3).

5.3 Tutkimusaineiston keruu teemahaastatteluna

Käsityön aineenopettajaopiskelijoiden kokemuksia käsityökasvatuksen aineenhallinnallisen kehittymisen ja opiskelijan taloudellisten resurssien suhteesta toisiinsa ei ole aiempia tutkimuksia. Tämän vuoksi tutkimusaineiston keruumenetelmän huolellinen harkinta oli meille tärkeää. Tiedonkeruumuotoja on todella paljon erilaisia (Hirsjärvi, ym., 2009). Pohdimme tutkimuksen alkuvaiheessa yhtenä aineistonkeruun vaihtoehtona kyselytutkimusta, mutta valitsimme lopulta aineistonkeruumenetelmäksi haastattelun.

Haastattelu voi olla eduksi, kun tutkitaan toistaiseksi kartoittamatonta aihetta ja aihe tuottaa monitahoisia vastauksia (Hirsjärvi & Hurme, 2004, s. 35–369). Muihin tiedonkeruumuotoihin verrattuna haastattelun etu on myös se, että kokemuksen kuvaaminen on joustavaa ja tutkijan on tarvittaessa mahdollista rohkaista haastateltavaa syventämään kuvaustaan (Lehtomaa, 2009, s. 167; Hirsjärvi, 2009, s. 205; Yin, 2019, s.183). Haastattelua ja kyselylomaketta verratessa haastattelu on tutkimukseemme sopivampi aineistonkeruumenetelmä myös, koska se sopii paremmin tutkimusaiheellemme, joka käsittelee potentiaalisesti emotionaalisia ja intiimejä aiheita (Hirsjärvi & Hurme, 2004, s. 36).

Tarkemmin kuvailtuna haastattelumenetelmämme on teemahaastattelu, joka on puolistrukturoitu haastattelumuoto. Teemahaastattelussa keskustelu etenee haastattelun aihepiirien eli teema-alueuuttelon mukaan. Toisin kuten strukturoidussa lomakehaastattelussa, jossa on järjestyksessä luettavia tarkasti muotoiltuja kysymyksiä, teemahaastatteluissa on aina samat teema-alueet, eikä siihen laadita haastattelukysymyslistaa. Haastattelutilanteessa teema-alueuuttelo toimii haastattelijan muistilistana. (Hirsjärvi & Hurme, 2004, s. 48, s. 66; Yin, 2019, s. 381.)

Fenomenologisen tutkijan ei tule rajata tutkimuksen haastattelun teemoja ja kysymyksiä liian tarkasti, koska tutkijoina emme voi tietää etukäteen tutkimuksen osallistujien vastausten suuntia. Tutkimusaineisto on siksi haluttu hankkia niin, että tutkijoina ohjaamme tutkittavan esille tuomia kokemuksia mahdollisimman vähän ja osallistujat voivat ilmaista kokemuksensa rehellisesti. Tällöin tutkittavasta aiheesta voi paljastua seikkoja, joita tutkijoina emme ole tullut ajatelleeksikaan. (Lehtomaa, 2009, s. 167, s. 170–171; Perttula, 2000, s. 440; Yin, 2019, s.183.)

Halusimme haastatteluiden olevan ennemmin ohjattuja keskustelutilanteita tiukasti jäsennehtyjen kyselyiden sijaan ja seurasimme johdonmukaisesti tutkimuslinjaamme haastatteluissa. Loimme tutkimuksen viitekehysten ja tutkimuskysymysten pohjalta haastattelun teema-alueet. Teema-alueiden tarkoituksena oli toimia haastattelussa ohjaavana muistilistana, vaikka kysymyksemme eivät toistuisivatkaan täysin samassa muodossa jokaisen haastateltavan kohdalla (Yin, 2019 s. 381). Teema-alueaiheiden yhdistävänä tekijänä oli taloudellisten resurssien suhde teema-alueisiin eli kaikkia haastattelun teemoja tarkasteltiin sen kautta. Teemoja olivat oma aineenhallinnallinen kehittyminen, kokonaisen käsityöprosessin vaiheet teknologiakohtaisesti ja yleinen kokemusopinnoista (Liite 4; Taulukko 1).

Taulukko 1. Haastattelun teema-alueet

Taloudelliset resurssit suhteessa:		
Aineenhallinnallinen kehittyminen	Kokonaisen käsityön vaiheet	Yleinen kokemus opinnoista
Omat taidot ja tiedot materiaaleista ja työtavoista (mihin perustuu, mistä saatu/opittu, kokemus kehitymisestä)	Ideointi ja suunnittelu (muotoilusuunnitelmat, tiedonhankintaa, kokeiluja, ongelmanratkaisua ja vaihtoehtojen arviointia)	Opetuksen ja oppimisen tietoperusta
Lankateknologiat	Valmistus	Motivaatio
Ompeluteknologia	Arviointi	Oman elämäntilanteen vaikutus opintoihin
Puuteknologia		
Metalliteknologia		
Ajoneuvo- ja moottori teknologia		
Elektroniikka ja ohjelmointi		

Muotoilimme itsellemme valmiiksi muutamia kysymyksiä ja tukisanoja haastattelutilanteen tueksi (Liite 5). Muutama valmiiksi mietitty kysymysmuoto voi auttaa varmistamaan tutkimukselle olennaisen tiedon saannin, jättäen silti tilaa tilannekohtaisille ratkaisuille haastatteluissa (Hirsjärvi & Hurme, s. 103–104). Aineenhallinnallisen kehittymisen teema-alue on jaettu teknologiakohtaisiin alaluokkiin käsityökasvatuksen aineenhallinnallisissa opinnoissa käytävien sisältöjen perusteella (Turun yliopisto, 2024–2027). Otimme huomioon käsityökasvatuksen perus-, aine-, ja syventävien kurssien teknologiasällöt ja tiivistettynä ne ovat lanka-, ompelu-, puu-, metalli- elektroniikka ja ohjelmointi-, sekä ajoneuvo- ja moottori teknologia. Kokonaisen käsityön vaiheiden teema sisälsi ideoinnin ja suunnittelun, valmistuksen ja arvioinnin ala-alaluokat (Kojonkoski-Rännäli, 1995). Yleinen kokemus opinnoista teema-alueen kohdassa haettiin osallistujien kokonaisvaltaista kokemusta opinnoistaan käsityökasvatuksen tutkinnossa sekä

omaa näkemystä yhteisöllisestä kokemuksesta opinnoissa. Yleisen kokemuksen pohdintaa ohjasivat alateemat opetuksen ja oppimisen tietoperustasta, motivaatiosta ja oman elämäntilanteen vaikutuksesta opintoihin.

Teemahaastattelutilanteen rakenne eteni tarkastelemalla ensin taloudellisten resurssien suhdetta aineenhallinnalliseen kehittymiseen ja kokonaisen käsityöprosessin vaiheisiin käsityön teknologia-alue kerrallaan. Haastattelun loppupuolella keskityttiin osallistujien yleiseen kokemukseen opinnoista. Haastattelutilanteessa teema-alueiden järjestys ja itse kysymysten muoto saattoi vaihdella vastaajan kerronnan etenemisen mukaan. Tiedoston alareunassa oli myös tiiviit selitetiedot tutkimuksessa ja haastattelussa käytettävistä käsitteistä, jotka olivat taloudelliset resurssit, kokonaisen käsityöprosessin vaiheet, käsityökasvatuksen aineenhallinnalliset opinnot ja mitä käsityön aineenhallinnallisten opintojaksojen suoritus yleensä vaatii (Liite 4).

Haastatteluista kaksi toteutettiin Turun yliopiston Rauman kampuksen luokkatilassa. Loput haastattelut järjestettiin verkkokokousohjelma Zoomin välityksellä, jotta haastattelujen ajankohta saatiin parhaiten sopimaan osallistujille ja haastattelijolle. Haastatteluiden audio nauhoitettiin, ja nauhoitteet säilytettiin Turun yliopiston opiskelijatunusten takana Seafire-palvelussa. Haastattelunauhoitteiden yhteenlaskettu kokonaiskesto oli viisi tuntia ja viisikymmentäyksi minuuttia. Litteroituna tekstinä aineistoa oli yhteensä 79 sivua ja 34 634 sanaa.

Haastattelutilanteesta pyrittiin luomaan mahdollisimman rento ja luottamuksellinen tunne haastateltaville. Tässä onnistuttiin pääsääntöisesti, mutta muutaman haastattelun etenemistä häiritsivät toisen tutkijan verkkokokousohjelma Zoomin järjestelmän asettamat kokouksen aikarajoitteet. Tämän vuoksi aikarajan lähestyessä verkkokokouksutila oli uusittava sopivassa kohdassa.

Puolistrukturoituna haastattelumuotona teemahaastattelu on itsessään keskusteluomainen tilanne (Hirsjärvi & Hurme, 2004). Haastattelijoina tutkijoiden rooli oli myös luonnollisesti tuttavallinen, koska melkein kaikki osallistujat olivat haastattelijolle ennestään tuttuja opintojen kautta. Osallistujille kerrottiin haastattelun alussa, että tarkoituksena on antaa tilaa ja aikaa kertoa vapaasti omista kokemuksista käsityön aineenhallinnallisissa opinnoissa. Painotimme, että osallistuja saa mennä vastauksessaan

niin syväälle, kuin itse haluaa. Lisäsimme, että emme missään kohta arvioi kuvattujen asioiden todellisuutta, vaan olemme kiinnostuneita nimenomaan osallistujan omakohtaisesta kokemuksesta tutkittavasta aiheesta. Teema-alueiden etenemisjärjestys selitettiin osallistujille haastattelun alussa. Lisäksi osallistujat saivat haastattelun tueksi itselleen fyysisen tai digitaalisen kopion teema-alueista (Liite 4), joka oli nähtävissä koko haastattelun ajan.

5.4 Tulkitseva fenomenologinen analyysi

Valitsimme tutkimuksen aineiston analyysimenetelmäksi Jonathan Smithin kehittämän tulkitsevan fenomenologisen analyysin eli IPA-menetelmän (Interpretative phenomenological analysis) (Smith ym., 2022). IPA-menetelmä tarjoaa yksilön kokemuksen tulkitsemiseen keskittyvän joustavan ja syvällisen laadullisen lähestymistavan, jonka vuoksi koimme sen sopivaksi analyysimenetelmäksi tutkiessamme käsityön aineenopettajaopiskelijoiden kokemuksia (Smith ym., 2022).

Tulkitseva fenomenologinen analyysi (IPA) on lähestymistapa, jossa pyritään ymmärtämään yksilöiden kokemuksia syvällisesti heidän omista lähtökohdistaan käsin, mutta samalla analyysi ulottuu laajempaan merkityksen ja yhteyksien etsimiseen. Tavoitteena ei ole vain kuvata osallistujien kokemuksia, vaan myös tulkita, mitä nämä kokemukset merkitsevät heille tietyssä kontekstissa. Tutkijan rooli on aktiivinen ja tulkinnallinen, sillä tavoitteena on ”sisäpiiriläisen näkökulman” ymmärtäminen samalla tiedostaen, että näkökulma on aina osittainen ja rakentuu tutkijan ja osallistujan yhteistoiminnassa. (Larkin ym., 2006, s. 104, s. 110, s. 116.)

Fenomenologisessa tutkimustraditiossa muista aineistolähtöisistä tutkimusmetodeista tuttu ennalta määritetty teoreettinen viitekehys voidaan mieltää esteeksi, kun pyritään ymmärtämään muiden kokemuksia. Tutkimukselle tulee olla teoreettisia lähtökohtia, jotka liittyvät tutkimuksen aiheeseen ja kokemusten ja merkityksien tulkintaan. Tutkijoiden tulee kuitenkin pystyä tulkitsemaan aineistoa itsenäisesti ja aineiston tulkinnan jälkeen muut teoriat ja tutkimukset voivat toimia kriittisinä näkökulmina saaduille tuloksille. (Laine, 2018, s. 36–37.)

IPA yhdistää fenomenologian ja hermeneutiikan menetelmälliset vahvuudet ja soveltuu erityisesti tutkimuksiin, jotka pyrkivät ymmärtämään ihmisten kokemuksia ja näiden taustalla olevia merkityksiä monimutkaisissa sosiaalisissa ja henkilökohtaisissa tilanteissa. Analyysimenetelmä on fenomenologinen, koska se keskittyy osallistujien kokemuksiin heidän omasta näkökulmastaan, ja hermeneuttinen, koska tutkija suorittaa oman tulkintansa, joka sitten suhteutetaan aiempaan tutkimukseen, teoriaan ja käytäntöön. Tämä kaksoistulkinta (double hermeneutics) korostaa, että osallistujat tekevät merkityksiä omasta maailmastaan, ja tutkija pyrkii ymmärtämään näitä merkityksiä omien tulkintojensa kautta. (Smith & Osborn, 2024.)

Metodologisella tasolla IPA-tutkimus sisältää yleensä hyvin pienen kohderyhmän kokemusten intensiivisen, huolellisen ja yksityiskohtaisen analyysin, suuren kohdejoukon ja laajojen yleistyksien sijaan (Smith & Osborn, 2024; Larkin ym., 2006, s. 103). IPA:n analyysi etenee kuuden vaiheen kautta, joita voidaan mukauttaa tutkimustarpeiden mukaan: (1) aineistoon tutustuminen ja alustava kommentointi, (2) teemoittelu, (3) teemojen välisten yhteyksien etsiminen, (4) teemataulukoiden muodostaminen, (5) yhteisen teemataulukon muodostaminen ja (6) kirjoittaminen (Tökkäri, 2018, s. 75). Analyysissa keskitytään rakentamaan temaattisia kokonaisuuksia yksityiskohtaisen aineistolähtöisen analyysin pohjalta (Larkin ym., 2006, s. 103).

IPA:ssa korostetaan kirjoittamista analyysin osana, jossa teemojen kokoavaa tulkintaa tehdään sekä yhdistetään niitä valittuun teoriaosuuteen ja käytäntöön. Koska kyseessä on narratiivinen tutkimus, tarjoamme vaihtoehtoja aineistomme tarkasteluun. Tarkastelumme kohteena ei niinkään ole teemojen nimet vaan se, miten nämä teemat yhdistyvät tutkimuskysymyksiimme taloudellisten resurssien vaikutuksesta aineenhallinnalliseen kehittymiseen ja kokonaiseen käsityöprosessiin. Erona moniin muihin laadullisiin ja teemoitteleviin analyysihin on se, että merkityssuhteiden tilalla ovat haastateltavien kertomat kokemukset, joihin sisältyy paljon muuttujia ja useita merkityksiä. Koska narratiivisessa analyysissä voi tehdä monia tulkintoja ja tulkintaa on mahdollista jatkaa edelleen uusiin näkökulmiin, keskitymme analyysissamme opiskelijoiden aineenhallinnallisten taitojen kehittymiseen. Narratiivinen paradigma vastustaa luokittelevaa asioiden selittämistä ja korostaa kertovaa asioiden ymmärtämistä, siksi tulemme esittämään tulokset niin, että kerronnallinen luonne ja moniäänisyys välittyvät. (Tökkäri, 2018 s. 76–80.)

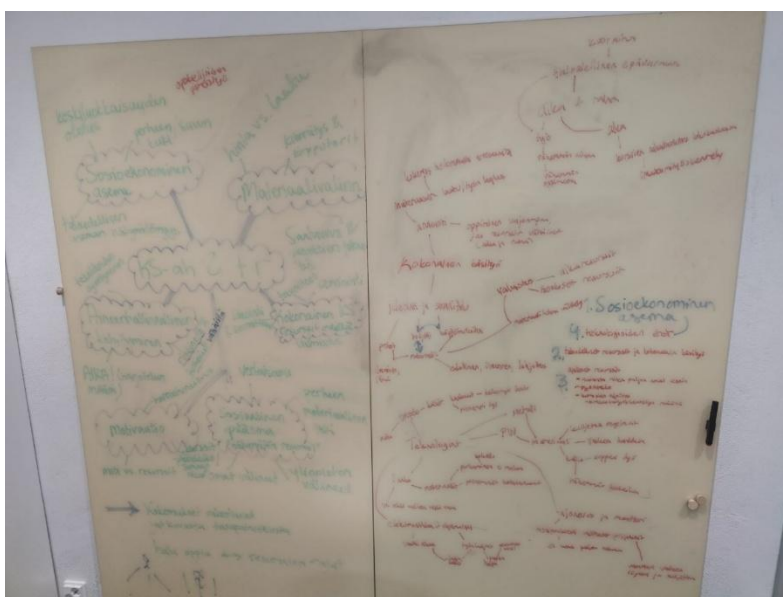
5.5 Aineiston käsittely ja teemoittelu

Haastattelunauhoitteet on hävitetty tietoturvallisesti 26.5.2026. Aineiston litterointi suoritettiin heti aineistonkeruun päätyttyä ja aineiston analyysi on toteutettu litteroidun aineiston pohjalta. Litteroimme haastattelunauhoitteet anonyymeiksi tekstitiedostoksi, jolloin tiedostoon ei jäänyt mitään tunnistettavia henkilötietoja osallistujista tai heidän vastauksissaan mahdollisesti mainituista muista henkilöistä. Tutkimusaineiston anonyymi litteroitu versio säilytetään tutkimuksen jälkeen viisi vuotta tutkielman ohjaajan tilaamassa Taltio-kansiossa, jonka jälkeen se poistetaan pysyvästi ja tietoturvallisesti.

Analyysin alkuvaiheessa on mahdollista hyötyä siitä, että tutkimusta tekee kaksi henkilöä, koska kaksi erillistä näkökulmaa lisäävät tutkimuksen luotettavuutta (Hirsjärvi ym., 2009, s. 231). Tämän vuoksi tämän tutkimuksen IPA-analyysin kaksi ensimmäistä vaihetta eli litteroituun aineistoon tutustuminen ja teemoittelu on suoritettu ensin erikseen, jonka jälkeen kumpikin tutkija jakoi tulkintansa toisilleen analyysin jatkamiseksi. IPA ei sisällä erillisiä sääntöjä siitä, miten tekstiä kommentoidaan tai miten sitä työstehtään tässä vaiheessa (Tökkäri, 2018, s. 75–76), joten olemme tutkijoina tehneet itsellemme sopivat valinnat aineiston ensimmäisen vaiheen työstämisestä.

Haastatteluiden jälkeen emme käyneet minkäänlaista keskustelua aineistosta, vaan tutustuimme molemmat ensin itsenäisesti tutkimusaineistoon ja teimme anonyymisoituihin litterointitiedostoihin omien näkemystemme mukaiset vapaamuotoiset kommentit. Haastatteluiden litteroituihin tiedostoihin jätetyt kommentit auttoivat kumpaakin tutkijaa hahmottelemaan itselleen aineiston alustavia pää- ja alateemoja, kuten ”aika”, ”ai-
neenhallinta”, ”talous”, ”perhe” ja ”kulut”. Vapaamuotoisten kommenttien suodattamisessa ja yhtenäistämässä hyödynsimme Microsoft 365 Copilot -tekoälyä. Syötimme kummankin omat täysin anonyymit aineiston litteroinnit Microsoft 365 Copilot -tekoälylle, joka listasi tekemiemme havaintojen ja aineiston analyysimetodin pohjalta teemarakenteen ja niiden tulkinnalliset yläluokat. Muokkasimme vielä tarkasti tekoälyn meidän tulkinnallisista kommentteistamme kokoamat teemat, jotta niiden tulkinta vastasi varmasti omaamme. Tämä oli osa IPA-analyysimme prosessin kolmatta ja neljättä vaihetta, eli teemojen välisten yhteyksien etsiminen ja teemataulukoiden muodostaminen (Tökkäri, 2018, s. 75), jota jatkoimme seuraavaksi yhdessä.

Jaoimme havaintomme toisillemme ensimmäistä kertaa tussitaululle piirrettyjen ajatuskartojen avulla (Kuva 1). Vierekkäin piirretyt ajatuskartat auttoivat hahmottamaan kummankin tutkijan havaintojen yhtenäisyyksiä. Tutkijoiden tulkitsemat teemat olivat hyvin samankaltaisia, ja niissä esiintyi toistaan täydentäviä havaintoja. Nämä havainnot linkittyivät kummankin tutkijan itsenäisesti muodostamiin ja keskenään risteäviin alustaviin teemoihin luontevasti. Havainnoissa ja teemoissa ei esiintynyt aineistoon perustuvia havaintoja, joiden tulkinnasta olisimme olleet eriävää mieltä.

Kuva 1. Aineiston analyysin alustavien teemojen ajatuskartat

Aineiston yhteiset teemataulukot muodostettiin ajatuskartan ja yhteisen pohdiskelun pohjalta yhdistäen kummankin tutkijan havaintoihin ja tulkintoihin perustuvat teemat. Teemojen nimeäminen perustui tutkimuskysymyksiimme, joihin olemme halunneet aineistolla saada vastauksia. Aineiston pääteemana on ”käsityön aineenhallinnan kehittyminen”. Pääteema toimii tässä tutkimuksessa abstraktina alateemoja yhdistävänä tekijänä, joka perustuu ja liittyy tutkimuskysymyksiimme. Alateemoja ovat ”sosioekonominen asema aineenhallinnallisen kehittymisen mahdollistajana ja rajoittajana” (Liite 6), ”kokonaisen käsityöprosessin ohjautuminen resurssien ehdoilla” (Liite 7), ”ajalliset resurssit aineenhallinnan keskeisenä rajoitteena” (Liite 8) ja ”resurssirajoitteiden merkitys eri käsityötekniikoiden aineenhallinnallisten taitojen kehittämisessä” (Liite 9). Alla oleva taulukko (Taulukko 2, s. 29) toimii esimerkkinä tekemistämme yhteisestä aineiston käsittelystä, tulkinnasta ja pohdinnasta jokaiseen teemaan liittyen.

Taulukko 2. Esimerkki teemoittelusta

Käsityön aineenhallinnallinen kehittyminen			
Alateema	Aineisto	Tulkinnallinen kommentti	Yhteys muihin alateemoihin
Sosioekonominen asema aineenhallinnallisen kehittymisen mahdollistajana ja rajoittajana	<p><i>“Kurssityön valinta perustui siihen, mikä minua kiinnostaa, ja ostettiin kankaat siihen äidin ja isän avulla. En olisi tehnyt yhtään mitään, jos multa kysyttäis, että mihin mun rahalliset resurssit riittää.”</i></p> <p><i>”Mun isä on metallialan yrittäjä... Sain kurssityön materiaalit ilmaiseksi.”</i></p>	Taloudellinen ja materiaallinen tuki mahdollistaa opiskelijalle paremmat lähtökohdat käsityön aineenhallinnallisissa opinnoissa.	<p>Käsityötekniologioiden väliset erot</p> <p>Kokonainen käsityöprosessi</p>
Kokonaisen käsityöprosessin ohjautuminen resurssien ehdoilla	<p><i>”Jos hirveästi lähtee kokeilemaan, niin se vie aikaa siitä, että lähtee suoraan tekee sitä työtä. Ja sitten myös sitä materiaalia menee enemmän.”</i></p> <p><i>”Sitä ei raskinut mennä kokeilemaan asioita, kun sitten ois pitänyt taas ostaa sitä puuta, että olisi voinut kokeilla sitä sorvaamista uudestaan.”</i></p>	Kokeiluja vältellään, jos niiden arvioidaan johtavan resurssihukkaan, vaikka aineenhallinnan kehittyminen ja lopputulos voi kärsiä.	<p>Sosioekonominen asema,</p> <p>Ajalliset resurssit</p> <p>Käsityötekniologioiden väliset erot</p>
Ajalliset resurssit aineenhallinnan keskeisenä rajoitteena	<p><i>”Opintojen ohella on joutunut olla töissä, mikä on vienyt voimavaroja, vaikka käsityötaitojen oppiminen vaatisi aikaa.”</i></p> <p><i>”Välillä mä mietin perheellisiä opiskelijoita, että miten hitto ne jaksaa.”</i></p> <p><i>”Se on tosi haastavaa yhdistää opinnot, välillä työ ja lapsi”</i></p>	Henkinen kuormitus sekä opiskelijan elämäntilanne rajoittavat käsityötekniikoiden syventämistä.	<p>Sosioekonominen asema,</p> <p>Kokonainen käsityöprosessi,</p> <p>Käsityötekniologioiden väliset erot</p>
Resurssirajoitteiden merkitys eri käsityötekniologioiden aineenhallinnallisten taitojen kehittämisessä	<p><i>”Teknologioissa, missä et kuluta materiaalia, vaikka testaillet, esimerkiksi lankateknologia, on tosi paljon helpompi lähteä kehittämään itseään, kun puussa kaikki tuntuu niin lopulliselta.”</i></p> <p><i>”Kyllähän se vaikuttaa mun aineenhallinnalliseen osaamiseen, että olisin voinut harjoitella villapaidan tekemistä, jos olisi ollut varaa ostaa ne langat.”</i></p>	Materiaalien kustannukset vaikuttavat siihen, mitä opiskelija uskaltaa ja/tai pystyy harjoittelemaan ja täten kehittämään aineenhallintaa.	<p>Kokonainen käsityöprosessi</p> <p>Sosioekonominen asema</p>

Tutkijan tulkinnalliset kommentit ovat tyypillisiä IPA:ssa, ja ne voivat olla vapaampia kuin kuvailevissa metodeissa. Ne havainnollistavat taulukoissa lukijalle aineiston meissä herättämiä miellehtymiä ja huomioita sekä tukevat valitsemiamme teemoja. Lyhyet aineistokatkemat osoittavat, millaisiin ilmaisuihin teemat perustuvat. Lisäksi olemme muokanneet lainauksia tutkimuskielelle niin, että lainauksen merkitys ei ole muuttunut. (Tökkäri, 2018, s. 75–76.)

Tulkintamme aineistosta sisältää teemojen välillä paljon keskenään risteäviä pohdintoja. Tulkinnalliset kommentit ovat tiiviitä, mutta ne kiteyttivät muistiinpanon omaisesti tekemämme tulkinnan. Taulukoiden oikeassa reunassa on osoitettu tulkinnan yhteys muihin valitsemiimme teemoihin, joka havainnollistaa tulkinnan moninaisuutta ja toimii samalla muistiinpanona analyysimme pohdintaan.

6 Tutkimustulokset

6.1 Sosioekonominen asema aineenhallinnallisen kehittymisen mahdollistajana ja rajoittajana

Opiskelijoiden kokemuksissa sosioekonominen asema nousee keskeiseksi taustatekijäksi, joka muokkaa heidän mahdollisuuksiaan kehittää aineenhallinnallista osaamista käsityön opinnoissa. Vaikka taloudelliset resurssit eivät aina näyttäyty opiskelijoille tietoisina huolenaiheina, niiden vaikutus nousee esiin konkreettisina valintoina osana opintoja. Opiskelijat pohtivat usein, millaisia materiaaleja he voivat hankkia, millaisia töitä he uskaltavat suunnitella ja kuinka laajasti he voivat harjoitella eri teknologioita. Sosioekonominen asema ei ilmene vain rahallisena tilanteena, vaan myös sosiaalisena pääomana. Perheen ja sosiaalisten verkostojen tarjoamat materiaalit, välineet ja tilat mahdollistavat yhdessä laajemman ja vaativamman työskentelyn. Mitä enemmän opiskelijalla on käytettävissään eri pääoman muotoja, sitä laajemmin hän pystyy kehittämään aineenhallinnallista osaamistaan.

"Käsityöprosessi voisi olla kunnianhimoisempi ja sisältää enemmän materiaaleja ja työtapoja, jos voisin käyttää niihin enemmän rahaa."

"Kurssityön valinta perustui siihen, mikä minua kiinnostaa, ja ostettiin kankaat siihen äidin ja isän avulla. En olisi tehnyt yhtään mitään, jos multa kysyttäis, että mihin mun rahalliset resurssit riittää."

Taloudelliset resurssit ohjaavat opiskelijan valintoja niin kurssitöiden kuin kokonaisen käsityöprosessin toteuttamisessa ja sitä, kuinka paljon aikaa opiskelijalla on käyttää uuden tekniikan kehittämiseen. Ajalliset resurssit korostuvat silloin, kun opiskelijalla on yhdistettävänä käsityön opinnot, työssäkäynti ja muu elämä, kuten perhe ja omat harrastukset. Opiskelijoiden kuvaukset siitä, kuinka suuria ja monivaiheisia töitä he olivat pystyneet toteuttamaan kehittääkseen aineenhallintaansa, olivat yhteydessä siihen, paljonko tukea he olivat saaneet perheeltään. Tällaiset tilanteet eivät ainoastaan vaikuta opiskelijan taloudelliseen kuormitukseen, vaan mahdollistavat myös sellaisten teknologioiden harjoittelun ja töiden toteuttamisen, jotka muutoin jäisivät tekemättä. Sosioekonominen asema muodostuu siten kokemukselliseksi rakenteeksi, jossa keski-luokkaisuuden normi korostuu.

"Olin etuoikeutetussa asemassa, koska sain mun isältä materiaalit, ja pysyin siksi tekemään ison työn, joka kehitti aineenhallintaani enemmän kuin jos olisin joutunut ostamaan materiaalit itse."

"Toki siinä tulee paljon myös sitä, että miten priorisoi omaa talouttaan. Itse on saanut funtsata sitä ehkä kokonaista taloudellista kuvaa ja sitten siihen suhteuttaa se, että minkä verran on varaa satsata... Meille fuksivuonna ainakin painotettiin, että opiskelu on ensisijainen homma meille, niin se on aika suppea meininki, millä saisi, jos menisi pelkästään opintotuilla ja lainalla... niin aika niukoilla saa olla siinä vaiheessa."

"Mä tiedän, että mä oon silleen taloudellisesti ihan hyvässä asemassa, koska käyn töissä. Niin ei oo silleen ikinä ollut sellaista rahahuolta. Mä oon aina ajatellut silleen, että jos mun pitää ostaa laadukasta lankaa, niin et se tuote kestä paremmin niin mä oon ollut aina valmis maksamaan siitä."

Toisaalta opiskelijat, joilla ei ollut vastaavaa tukea, kuvaavat joutuvansa tekemään pienempiä, edullisempia ja teknisesti yksinkertaisempia töitä. Opiskelijat kuvailivat, että suppeammat taloudelliset resurssit voivat kaventaa heidän mahdollisuuksiaan syventää aineenhallintaansa. Toisaalta sosioekonominen asema myös saattoi auttaa aineenhallinnan kehittymisessä ja tukea opiskelijan motivaatiota siinä.

"Monesti mieluisa projekti on jäänyt toteuttamatta sen takia, että materiaalit on ollut useita kymmeniä euroja. Jos se projekti jää kokonaan tekemättä sen takia et ei raaski hankkia niitä materiaaleja nii ei siinä opi myöskään."

"Se rajoittaa suunnitteluprosessia, kun on vähän ja pitäisi saada jotain tehtyä. Mutta toisaalta se kehittää luovuutta, kun et voikaan tehdä sitä isompaa työtä ja keksit, mitä voit käyttää siitä pienestä."

"Toiset, joilla on parempi rahatilanne, voi päästä pykälän helpommalla kuin toiset, jotka joutuvat vähän luovimaan, että millä resursseilla asioita tai kursseja lähtee toteuttamaan."

Sosioekonomisen aseman vaikutukset ulottuvat opiskelijoiden kokemuksissa myös syvemmälle. Opiskelijat, joilla ei ollut taloudellisia tai sosiaalisia tukiverkostoja, kuvaavat toisinaan jäävänsä paitsi sellaisista oppimiskokemuksista, joita he pitävät tärkeinä oppimisensa kannalta. Tämä voi synnyttää kokemuksen epätasa-arvosta ja siitä, että oma osaaminen rakentuu vähemmän kattavalle pohjalle kuin niillä opiskelijoilla, joilla on mahdollisuus hankkia materiaaleja tai saada niitä läheisiltään. Toisaalta ne opiskelijat, jotka ovat saaneet tukea, kuvaavat usein oppineensa "enemmän kuin muuten olisi ollut

mahdollista”, mikä vahvistaa heidän kokemustaan omasta osaamisestaan ja varmuudesta. Sosioekonominen asema ei siis näyttäyty vain taustatekijänä, vaan se muokkaa konkreettisesti opiskelijan käsitystä omista aineenhallinnallisista taidoistaan.

Opiskelijat ja heidän elämäntilanteensa eivät ole homogeenisiä, vaan opiskelijoiden elämäntilanteet pitävät sisällään erilaisia muuttujia. Toisilla opiskelijoilla voi olla pienet lapset kotonaan ja asuntolaina, kun taas toiset asuvat vielä vanhempiansa luona aloittaessaan yliopisto-opinnot toiselta asteelta valmistuttuaan. Erilaiset elämäntilanteet vaikuttavatkin monella eri tavoin opiskelijoiden kokemuksiin käsityön aineenhallinnallisista opinnoista. Aineistossamme nousi esiin myös kokemus siitä, kuinka paljon rahallista ja ajallista panostusta opinnot vaativat - ja tämä oli tullut yllätyksenä.

"Opintojen kustannukset tulivat yllätyksenä. Kurssimaksut ja materiaalit veivät niin paljon rahaa ja voimavaroja, että opinnot tuntuivat välillä aika kurjuudelta. Tukien pienentyessä oli pakko käydä töissä, mikä söi jaksamista entisestään. Ilman puolison taloudellista tukea en olisi pystynyt jatkamaan opintoja."

"Opintojen tahti ja vaatimukset ovat olleet niin tiiviitä, että ne ovat vieneet lähes kaikki resurssit, ja tukijärjestelmien kiristyminen on lisännyt stressiä entisestään. Leikkaukset ja joustamattomat tuet ovat pakottaneet minut välillä töihin ja jopa pitämään taukoa opinnoista."

"Jos mä olisin lasten kanssa yksin, niin ei mulla ole rahallista mahdollisuutta opiskella enää."

"Sitä kuvitteli, että pääsis vähän halvemmalla, silloin ensimmäisenä vuotena. Järkytyin siitä, että oli vielä materiaalimaksut ja kaikki. Tuntui vaan, että rahaa menee joka paikkaan."

Opiskelijoiden kuvaukset siitä, kuinka valmiiksi löytyvät ja omistetut materiaalit tukivat heidän aineenhallintaansa, korostavat taloudellisen pääoman merkitystä käsityön aineenhallinnallisissa opinnoissa. Kun opiskelijan ei tarvinnut miettiä taloudellisten ja ajallisten resurssien roolia kehittyäkseen taidossa, pystyi hän keskittymään kokonaisen käsityöprosessin ideaaliin toteutumiseen. Omistetut välineet ja mahdollisuus suorittaa kurssitöitään vapaa-ajalla tai kotona tukivat opiskelijan positiivista oppimiskokemusta sekä lisäsivät motivaatiota erilaisten käsityötekniikoiden laajempaan opetteluun. Vastaavasti niiden teknologioiden, jotka vaativat erityisiä tiloja, välineitä ja materiaaleja, ai-

neenhallinnallinen kehittyminen koettiin raskaaksi, sillä opiskelija joutui pohtimaan, miten oma elämäntilanne saadaan sovitettua taloudellisten ja ajallisten resurssien kanssa vaatimuksiin.

”Kalliiksi tämä koulu tuli tai tulee loppupeleissä. Materiaalimaksut tekee kivan summan ja kurssityön materiaalimaksut siihen päälle. Myös, jos ajatellaan sosiaalista järjestelmää, niin opintotuki ja opintolaina erityisesti ja kaikki mitä on joutunut lainaamaan kavereilta ja sukulaisilta, että saa kaiken katettua. Oon tykännyt opiskella, mutta kalliiksi se tulee yleisesti. Rahaa menee joka paikkaan ja se näkyy väsymyksenä opinnoissa.”

Opiskelijoiden kokemuksissa sosioekonominen asema muodostuu siis rakenteeksi, joka ei ainoastaan määritä heidän taloudellisia mahdollisuuksiaan, vaan myös muokkaa heidän käsitystään omasta osaamisestaan ja tulevasta ammattitaidostaan. Aineiston perusteella taloudelliset resurssit ja sosioekonominen asema vaikuttavat siihen, millaisia töitä opiskelijat uskaltavat suunnitella ja toteuttaa, kuinka laajasti he voivat harjoitella eri teknologioita ja millaiseksi heidän aineenhallinnallinen kehityksensä lopulta rakentuu. Kuten eräs opiskelija kuvasi:

”Jos puumateriaalit olisi pitänyt hankkia itse, olisin tehnyt varmaan pienemmän työn, eikä aineenhallinta olisi varmasti kehittynyt yhtä paljon, kuin isomassa työssä.”

Tällaiset kokemukset osoittavat, että sosioekonominen asema ei ole vain taustatekijä, vaan konkreettinen osa opiskelijan oppimisen ehtoja.

6.2 Kokonaisen käsityöprosessin ohjautuminen resurssien ehdoilla

Taloudelliset resurssit voivat rajoittaa kokonaisen käsityöprosessin toteutumista voimakkaasti. Varsinkin, jos opiskelija ei haasta itseään ja rajoittaa tekniikoiden, työvälineiden ja materiaalien kokeilua ja laajempia projekteja välttääkseen kustannuksia. Rajallinen ja pieni budjetti, johti melkein kaikilla vastaajista siihen, että he joutuivat pienentämään suunniteltua työtä. Pienentämisellä osallistujat tarkoittivat kurssityön suunnittelun fyysisen koon pienentämistä, käsityötuotteen ominaisuuksien vähentämistä, työtapojen ja materiaalien jättämistä pois tai jopa koko suunnitellun projektin vaihtamista toiseen. Tällöin myös ja aineenhallinnan kehittyminen voi kärsiä.

”Suunnittelin käyttäväni toista materiaalia, mutta kaupassa se oli liian kallis, joten valitsin halvemman.”

”Usein joutuu muokkaamaan sitä kurssityötä silleen et se onnistuu pienemmällä budjetilla.”

”Tein pöydän ja siihen meni kyllä paljon puuta. En edes ajatellut, että kuinka paljon se tulee maksamaan... Mutta jos en olisi ollut valmis pistämään niin paljon rahaa, en olisi myöskään oppinut niin paljon.”

”On ollut semmoinen elämänvaihe, että ei ole ollut liikaa rahaa ja eikä mahdollista satsata. Sitten on mennyt vähän pienemmän kaavan kautta.”

Opiskelijat tiedostavat kokeilujen tärkeyden kokonaiselle käsityöprosessille. He halusivat kehittää taitojaan, tutustua materiaalien ominaisuuksiin ja teknisten ratkaisujen toimivuuteen, mutta eivät valitettavasti pysty tekemään niitä tarpeeksi. Kokeiluihin kuluu aikaa, joka käytetään mieluummin suoraan opintojakson läpäisyyn vaadittavaan kurssityön valmistukseen.

”En ole raaskinut tehdä mitään protoja. En ole halunnut käyttää siihen rahaa, aikaani ja energiaani... Siinä on enemmän lykkä till ja toivotaan parasta asenne, kun ei ole sitä varmuutta, että tulisi hyvä tuote lopulta.”

”Lankateknologioissa se, että kun sen langan pystyy aina purkamaan ja käyttää uudestaan, niin siinä ei tavallaan ollut semmoista, että voi ei, mä en nyt voi testata tätä ja näin. Et sit uskalsi vaan tehdä ja tiesi, että se voi aina purkaa ja sitten kun oli sitä materiaalia paljon, niin ei surettanut käyttää sitä.”

Kokeiluja tehdään, jos niihin ei mene liikaa aikaa ja ne eivät tuota lisäkustannuksia. Arvokkaita ja rajallisia materiaaleja ei haluta tuhjata kokeiluun, jolle ei ole tarvetta myöhemmin. Mikäli materiaalin saa ilmaiseksi esimerkiksi kampuksen käsityötilojen ylijäämä ja jätemateriaaleista, kokeiluja viitsitään tehdä varmemmin. Huoli taloudellisten resurssien riittämättömyydestä tai tuhlaamisesta rajoittaa aineenhallinnan kehittämistä kokeilujen jäädessä pois. Tällöin niin sanottuja kokeiluja tehdään kokonaisen käsityöprosessin aikana lopulliseen käsityötuotteeseen, joka palautetaan osana kurssisuoritusta. Kokeilujen jäädessä pois rajoitteiden vuoksi opiskelijat harjoittavat taitojaan vähemmän ja kokonaisen käsityöprosessin luonne, laatu ja laajuus kärsii.

”Jos hirveästi lähtee kokeilemaan, niin se vie aikaa siitä, että lähtee suoraan tekee sitä työtä. Ja sitten myös sitä materiaalia menee enemmän.”

”Sitä ei raskinut mennä kokeilemaan asioita, kun sitten ois pitänyt taas ostaa sitä puuta, että olisi voinut kokeilla sitä sorvaamista uudestaan.”

”Jos olen halunnut tehdä pieni muotisempia kokeiluja, niin olen hyödyntänyt noita jämäpalalaatikoita.”

Kokeilujen tekemistä kuitenkin saattoi kannustaa jo maksettu materiaalmaksu. Osa opiskelijoista piti materiaalmaksujen kustannuksia kohtuullisina ja perusteltuina. Toiset taas kritisoivat eriopintojaksojen materiaalmaksuista ja kurssitöihin menevistä kuluista muodostuvaa kokonaissummaa, joka ei taas tunnu kokeiluihin ja prosessiin syvenemiseen kannustavalta.

”Omalla kohdalla ei ole onneksi ollut semmoista tilannetta, että ois joutunut miettimään mistä maksan jonku materiaalmaksun.”

”Mä oon kaikkea kokeillut, mitä on vaan saanut täällä kokeilla... Ottanut ilon irti koko rahan edestä kurssin materiaalmaksuista.”

”Materiaalmaksussa on se hyvä pointti, kun siihen kuuluu se tietty määrä, minkä saat. Oon saanut kokeilla kaikkea mahdollista, mutta yleensä se on myös ollut pakollista.”

”Ei se varmastikaan helpota sitä opiskelua, että pystyisi keskittyä siihen, kun on paljon näitä materiaalmaksuja. Mitä mä oon ymmärtänyt niin muissa yliopisto-opinnoissa ei ole läheskään näin paljon mitään maksuja.”

Yksi osallistujista kertoi luovuudelle olevan tarvetta, kun joutuu toimimaan laajojen rajoitteiden kanssa ja nämä haasteet kehittävät innovaatiota ja luovaa ajattelua. Luovuus on kuitenkin vähäistä, kun resursseja ei ole tarpeeksi ja opinnot aiheuttavat suorituspainetta. Pelko ja kokemus epäonnistumisesta voivat myös heikentää opiskelijan motivaatiota suoriutua opinnoista.

”Minä en ole niin luova, jos tiedän, että minulla on x määrä aikaa, niin minun täytyy tehdä sen resurssin sisällä se.”

”Kun se on jatkuvaa, se selviytyminen, niin se vie energiaa myös siitä koulusta ja motivaatiosta jatkaa.”

”Kyllähän se tappaa motivaation, kun mietit raha-asioita ja onko järkeä jatkaa koulua.”

Taloudellisten resurssien rajoitteiden vuoksi tehdyt ratkaisut heijastuvat opiskelijoiden arviointiin omasta prosessista ja lopputuloksesta. Rahallisen panostuksen koettiin tukevan koko prosessin onnistumista ja se linkittyy vahvasti tyytyväisyyteen lopputuloksesta. Pääasiallisesti osallistujat kokivat kuitenkin saavuttaneensa itselleen asettamia tavoitteita kaikissa käsityön aineenhallinnallisten opintojen käsityöteknologia-alueissa. Jotkut taloudellisten rajoitteiden vuoksi tehdyt valinnat jäivät silti harmittamaan, jos aineenhallinnan kehittäminen jää vajaammaksi tai tuote ei vastaa visiota, koska materiaalivallinnasta on jouduttu tinkimään.

”Tein työn männystä, koska se tuli niin paljon halvemmaksi kuin koivu. Minä en ole sen takia tyytyväinen siihen.”

” Harmittaa, kun ostin huonon, tai siis vähän halvemmän kankaan. Olisin voinut panostaa siihen, mutten halunnut, kun en tiennyt, tuleeko siitä hyvää.”

Muutama osallistuja mainitsi, että taloudelliset panostukset laadukkaisiin materiaaleihin tuntuvat olevan epäsuorasti yhteydessä parempiin kurssitöiden arvosanoihin. Tämä oli kuitenkin vain spekulatiota, eivätkä osallistujat osanneet sanoa ovatko itse saaneet heikompia arvosanoja materiaalin laadun vuoksi.

”Voi olla, että ihan kärkinumeroihin vaadittaisiin haastavampien materiaalien hyödyntäminen, mutta oma tavoitteellisuus on ollut enemmän kurssin läpäisyä painottavaa ja omaan oppimiseen keskittyvää.”

Kaikkien osallistujien vastauksista ilmeni, että mahdollisuus kustantaa materiaalit määrittelevät sitä, millaisia projekteja he toteuttavat opinnoissaan ja miten. Opiskelijat kokivat, aineenhallinnallisen kehittymisensä olevan heikompaa, jos työ on jäänyt pienemmäksi. Opiskelijat, jotka eivät ole joutuneet huolehtimaan suuremman projektin kustannuksista kokevat oppineensa syvällisemmin, kuin jos he olisivat materiaalikustannusten vuoksi supistamaan prosessiaan.

6.3 Ajalliset resurssit aineenhallinnan keskeisenä rajoitteena

Ajalliset resurssit nousivat aineistosta teemana, jota emme tutkijoina olleet ennakoineet. Ajalliset resurssit, kuten ajan puute, aikataulut, kurssien ajankohdat ja muun elämän sovittaminen yhteen opintojen kanssa, kuvautuivat opiskelijoiden kokemuksissa keskeiseksi aineenhallinnallisen kehittymisen rajoittajaksi. Työ, perhe, opinnot ja arjen

kuormitus vähentävät mahdollisuuksia harjoitella teknologioita syvällisesti, mikä heikentää opiskelijan kokemusta osaamisensa varmuudesta. Ajan puute ei näyttäyty vain käytännöllisenä ongelmana, vaan kokemuksellisenä esteenä, joka estää syventymisen, kokeilun ja virheiden kautta oppimisen kokonaisen käsityöprosessin mukaisesti. Nämä ovat keskeisiä elementtejä aineenhallinnan kehittymisessä ja syventämisessä. Opiskelijat kertoivat usein tietävänsä, että he voisivat oppia enemmän, jos aikaa olisi, mikä synnyttää kokemuksen ”vajavaisesta oppimisesta”. Ajalliset resurssit kietoutuvat näin tiiviisti taloudellisiin resursseihin ja elämäntilanteeseen, muodostaen rakenteen, joka määrittää opiskelijan mahdollisuuksia kehittyä käsityön opettajana.

”Jos mulla on ollut enemmän aikaa, niin olen valinnut sellaisia työtapoja, jotka ei ole itselleni tuttuja, jolloin se aineenhallinnallinen osaaminen tietysti kehittyi.”

”Mulla oli tosi paljon kaikkia muitakin kursseja siinä kohtaa...Ehkä se oli se haaste niin sanotusti siinä, että kun tulee semmoset ajankäytölliset resurssit vastaan, niin kuin tosi monessa itse asiassa näissä opinnoissa, että ei pysty tekemään niin paljon ja niin tarkasti ja niin hyvin kuin haluaisi sen takia, että koska on niin kiire välillä.”

Opiskelijoiden kokemuksissa ajalliset resurssit nousevat yhdeksi keskeisimmistä aineenhallinnan kehittymistä rajoittavista tekijöistä. Aika ei kuvaudu pelkästään käytännöllisenä resurssina, vaan koettuna rakenteena, joka määrittää opiskelijan mahdollisuuksia syventyä käsityötekologioihin ja harjoitella niitä riittävän monipuolisesti. Kuten aiemmin jo todettu, kokonainen käsityöprosessi vaatii aikaa ja resursseja, joita opiskelijoiden kokemusten perusteella ei aina ole. Useat opiskelijat kuvaavat, kuinka opintojen, työn ja muun elämän yhteensovittaminen jättää vähän tilaa käsityöprosessin eri vaiheille. Tämä luo tilanteen, jossa opiskelija joutuu jatkuvasti priorisoimaan, mihin teknologioihin ja työvaiheisiin hän käyttää rajallisen aikansa, mikä puolestaan vaikuttaa suoraan aineenhallinnan syvyyteen ja ammatilliseen varmuuteen.

”Oon tehnyt töitä koko opintojen ajan ja ei ole ollut aikaa harjoitella.”

”Opintojen ohella on joutunut olla töissä, mikä on vienyt voimavaroja, vaikka käsityötaitojen oppiminen vaatisi aikaa.”

”Välillä mä mietin perheellisiä opiskelijoita, että miten hitto ne jaksaa.”

Opiskelijoiden käytettävissä olevat ajalliset resurssit kietoutuvat tiiviisti opiskelijoiden elämäntilanteisiin ja täten sosioekonomiseen asemaan. Monet opiskelijat kuvailivat tehneensä opintojen ohella töitä, jotta varmistaisi oman toimeentulonsa. Osalla opiskelijoista vapaa-aikaa kului kurssitöitä tehdessä tai perheensä kanssa ollessa. Merkittävimpänä erona vastauksissa oli se, kuinka paljon tukea opiskelija sai lähipiiriltään taloudellisten resurssien muodossa. Opiskelijat, joilla ei ollut taloudellista tukea perheiltään, joutuivat myös tekemään enemmän töitä ja pohtimaan useammin, miten saa katetuksi opintojensa vaatimat kustannukset.

”Olen täysin töissä käymisen varassa opintojen edistämiseksi ja se tuo omat haasteensa millaiseen tahtiin saa opintoja etenemään. Mutta sitten samaan aikaan, kun on keskiluokkaisesta perhetaustasta, niin on tukiverkosto ollut kohtuullisesti kohdallaan”

Moni haastateltava mainitsi Kelan opintoetuuksien olevan hyvin pieniä, mikä itsessään jo voi pakottaa opiskelijan pohtimaan omaa toimeentuloaan ja mahdollista työssä käymisen ”pakkoa” opintojen ohessa. Tällaiset kokemukset osoittavat, että aineenhallinnallinen kehittyminen ei ole vain opiskelijan motivaatiosta kiinni, vaan siitä, kuinka paljon aikaa tällä on käytettävissään eri käsityötekniologioiden harjoitteluun. Ajan puute ei ainoastaan rajoita tekemisen määrää, vaan myös vaikuttaa opiskelijan kokemukseen omasta osaamisestaan ja varmuudestaan eri käsityötekniologioissa.

”Kaikki on vähän niin kuin herran haltuun siinä kohtaa, kun ei voi tehdä kokeiluja tai ei ehdi, ei jaksaa.”

”Perustaidot olisi tarkoitus saada kuntoon näissä opinnoissa, mutta omalla kohdallani se ei ole toteutunut...Vain ne, jotka jaksavat istua ot-ajalla kaikki viisi vuotta, kehittyvät.”

”Välillä tuntuu, että vain suoritan koko ajan. Ajatustyölle ja pysähtymiselle jää tosi vähän aikaa, ja sen kanssa olen kipuillut.”

Ajalliset resurssit ja niiden puute myös vaikuttavat kokonaisen käsityöprosessin toteutumiseen, sillä kokonainen käsityö vaatisi sen jokaiseen vaiheeseen paneutumisen toteutuakseen ideaalina. Aineistomme perusteella ideointi ja kokeilu jäävät usein vähäisiksi tai pois kokonaan, sillä ne vaatisivat opiskelijalta enemmän aikaa ja taloudellista pääomaa. Erityisesti tämä korostuu käsityötekniologioissa, jotka vaativat yliopiston tiloja tai erityisiä materiaaleja.

”Lankateknologiassa ja ompelussa ei ole rajoittanut, kun mulla on tosiaan kaikki löytynyt kotoolta, mutta ei sitä puuta tai metallitankoa... Ei raskinut mennä kokeilemaan puuteknologiassa asioita, kun sitten ois pitänyt taas ostaa sitä puuta, että olisi voinut kokeilla sitä sorvaamista uudestaan...En mä tehnyt enää uudestaan, vaikka olisi pitänyt harjoitella.”

”En tehnyt juuri lainkaan kokeiluja, koska ne veisivät paljon aikaa ja materiaalia, joita mulla ei ole. Ideointi ja kokeilu tarkoittaisi käytännössä lisää ostettavaa... Kun omat voimavarat ja taloudelliset resurssit ovat rajalliset, ideointiin ei ole helppo panostaa. Lisäksi kaikkea ei voi edes kokeilla kotona, koska tarvittavat laitteet ja materiaalit löytyvät vain yliopiston tiloista.”

”Ehkä nyt tuo metalliteknologia on ollut vähän semmoinen, että siinä ei ole ehkä haastanut niin paljon itseään kuin mitä olisi pitänyt. ...Kyllä minä sanon, että aika monella varmaan voi olla samanlainen ajatusmaailma jostain, että nyt kun minä pääsen tästä vähän helpommalla, niin mä saan aikaa muulle.”

Kokonaisuutena ajalliset resurssit näyttäytyvät aineistossa keskeisenä ja rakenteellisenä tekijänä, joka määrittelee opiskelijan mahdollisuuksia kokonaisen käsityöprosessin mukaiseen oppimiseen ja aineenhallinnan kehittymiseen. Ajan puute ei rajoitu vain käytännön tekemiseen, vaan myös siihen, millaisia pedagogisesti merkityksellisiä oppimiskokemuksia opiskelija saavuttaa. Kokonainen käsityö ideaalisessa muodossa toteutuakseen edellyttää riittävästi aikaa sen eri vaiheisiin, jotka muodostavat aineenhallinnallisen kehittymisen ytimen. Aineiston perusteella opiskelijat joutuvat jatkuvasti tekemään valintoja sen suhteen, mihin he käyttävät rajalliset taloudelliset resurssinsa ja voimavaransa. Ajalliset resurssit kietoutuvat tiiviisti opiskelijan taloudellisiin resursseihin ja opiskelijoiden sosioekonomisiin asemiin. Erilaiset elämäntilanteet, työssäkäynti toimeentulon turvaamisen edellytyksenä, perhevastuut ja opintojen kuormittavuus rajaa usein mahdollisuuksia harjoitella erityisesti niitä käsityöteknologioita, jotka edellyttävät yliopiston tiloja tai/ja arvokkaita materiaaleja.

6.4 Resurssirajoitteiden merkitys eri käsityöteknologioiden aineenhallinnallisten taitojen kehittämisessä

Osallistujien kokemuksissa esiintyi samankaltaisia aineenhallinnallista kehittymistä tukevia ja haastavia tekijöitä, jotka vaihtelivat vahvasti käsityöteknologiakohtaisesti. Taloudellisten resurssien koettiin ohjaavan kokonaista käsityöprosessia ja aineenhallinnallista kehittymistä eri teknologioissa eri tavoin. Aineenhallinnan kehittyminen kärsii

opiskelijoiden kokemusten mukaan helpommin käsityötekniikoissa, jotka vaativat arvokkaita materiaaleja, tiloja tai välineitä, joita opiskelijalla ei ole valmiiksi.

”Kyllähän se vaikuttaa mun aineenhallinnalliseen osaamiseen, että olisin voinut harjoitella villapaidan tekemistä, jos olisi ollut varaa ostaa ne langat.”

Käsityöharrastuneisuus tietyissä käsityötekniikoissa luonnollisesti tukee aineenhallinnan kehittymistä niissä. Opiskelijan on mielekästä kehittää osaamistaan pidemmälle käsityötekniikoissa, jotka sujuvat jo. Tämän vuoksi, kun ajalliset resurssit ovat vähissä, opiskelijat tekevät valinnan käyttää kurssitoissa itselle tuttua tekniikkaa aineenhallinnan kehittämisen kustannuksella.

”Jos ei ole paljon aikaa, valitsen vaikka virkkaamisen, jos se on tutumpi. Mutta sitten neulonnan aineenhallinta ei ole kehittynyt.”

Lankatekniikoiden harjoitus- ja kurssitoihin vaadittavat työvälineet ja materiaalit löytyvät monilta osallistujilta jo valmiiksi kotoa, tai he ovat saaneet käyttää yliopistolta välineitä sekä materiaaleja kurssin materiaalmaksua vastaan. Opiskelijat, joilla on ollut valmiiksi paljon lankaa kotona, kokivat materiaalien saatavuuden helpoksi ja edulliseksi, koska he eivät mieltäneet omistettujen materiaalien käyttämistä taloudellisia resursseja kuluttavaksi. Lankatekniikoiden harjoittelun eduksi mainittiin se, että kokeiluja voi tehdä enemmän, koska työ on usein purettavissa ja käytettävissä uudelleen ilman kustannuspaineita ja aineenhallinnan kehittäminen on huolettomampaa.

”Tekniikoissa, missä et kuluta materiaalia, vaikka testaillet, esimerkiksi lankatekniikka, on tosi paljon helpompi lähteä kehittämään itseään, kun puussa kaikki tuntuu niin lopulliselta.”

Rahallisesti arvokkaiden resurssien käyttöä ja hankintaa harkittiin tarkasti. Kurssitoiden materiaalikustannukset eivät kuitenkaan aina rajoita käsityöprojektin laajuutta, jos projektin voi toteuttaa edullisemmin, tinkien pääasiassa laadusta ja estetiikasta. Kustannussyistä opiskelijat päätyvät hankkimaan edullisempia ja täten usein huonompilaatuisia tai käyttötarkoitukseen vähemmän sopivia materiaaleja. Tämä jää harmittamaan etenkin, jos materiaali heikentää tuotteen kestävyyttä tai se jää suunnitelmista huolimatta käyttämättömäksi. Halvemman materiaalivalinnan itsessään ei kuitenkaan aina koettu rajoittaneen aineenhallinnan kehittymistä merkittävästi.

”Olisin mieluummin käyttänyt koivua, mutta se on sen verran kalliimpaa kuin mänty. Mutta ei se vaikuta mun aineenhallinnalliseen osaamiseen. Kyllä mä ihan yhtä hyvin männyllä opin kuin sillä koivulla.”

”...Puulajikkeissa on kuitenkin aika isoja eroja työstämisen puolesta, että mitä käyttää...Koivussakin tulee jo ihan eri käsittelyfiilis kuin männyn kanssa. Mutta ehkä olen itse kuitenkin valinnut sellaisia töitä, jossa sillä ei ole ollut kuitenkaan niin suurta eroa.”

Opiskelijat kertoivat, että heillä on ollut hyvin vähän aiempaa aineenhallinnallista osaamista ajoneuvo- ja moottoriteknologian saralla. Myös suorituksen jälkeen osallistujilla oli omasta mielestään rajallinen aineenhallinta ja paljon epävarmuutta tällä käsityötekniikan osa-alueella. Aiempien taitojen ollessa vähäisiä opiskelijat pyrkivät kehittämään perustietojaan ja esimerkiksi korjasivat tai purkivat moottoreita.

”Saatiin ilmaiseksi moottori, niin taloudelliset päätökset eivät vaikuttaneet kurssityöhön yhtään.”

”Yritettiin korjata yliopistolta saatu puhallinlehtikone, mutta se oli niin rikki, että tehtiin siitä vaan halkaistu versio... Jos olisi ollut työ tai moottori, mikä olisi varmasti pystytty korjaamaan, niin olisi varmasti oppinutkin enemmän siinä. Meillä tavallaan lässähti siihen, ettei tätä nyt saa korjattua.”

Erityisesti lankateknologioiden aineenhallinnallista kehittymistä tuki teknologioiden harjoittelun tilallinen joustavuus. Lankateknologioiden projekteja kuvailtiin yleisesti helpposti mukaan otettaviksi, jolloin projektin työstön ja taidon harjoittelun ei koettu olevan aikaan eikä paikkaan sidonnaisia.

”Lankateknologia oli helppoa, kun sitä pystyi harjoittelemaan kotona.”

”Kirjoneuletekniikan oppiminen on ollut kivaa ja on tuntunut hyvältä haastaa itseään. Yhtenä iltana tein töissä kirjoneuleharjoituksen, joka tekee tästä niin mielekästä, kun sitä voi harjoittaa missä vain.”

Aineenhallinnan kehittäminen vapaa-ajalla vaatii paljon ajallista panostusta, jos opiskelijan tulee keskittää työskentelyaikansa yliopiston tarjoamiin käsityötiloihin. Turun yliopiston Rauman kampuksen käsityötilat sijaitsevat Teknika-rakennuksessa ja niissä voi työskennellä lukuvuoden aikana ot-ajalla tilavarausten sen salliessa. Koska käsityötilat ovat usein varattu arkisin opetuskäyttöön, ot-työskentely sijoittuu usein kello 16–21 välille. Osalla opiskelijoista tai heidän perheenjäseneltään löytyy kuitenkin esimerkiksi

oma ompelukone ja jopa saumuri, joka tuo joustavuutta toteutukseen. Yksi osallistujista kertoi voivansa halutessaan hyödyntää metalliteknologian projekteissa isänsä työvälineitä, mutta on harvemmin tehnyt niin ja työskentelee mieluummin enemmän opiskelijoiden käsityötiloissa.

“Hankin saumurin ja ompelukoneen.... Se, että mulla on ollut resurssia ostaa ne, on helpottanut, kun pystyy tekemään kotona... Täytyy aina ajatella, että ehdit koululle tekemään, jos ei ole ompelukonetta”

”Koen etten osaa teknisentyöntapoja, koska en ole harjoitellut tarpeeksi. Mutten voi harjoitella muualla kuin koululla, mutten jaksaa mennä sinne, kun siellä on jo kahdeksan tuntia vuorokaudessa.”

”Metallissa en oo kehittynyt, kun en oo voinut harjoitella muualla kuin yliopistolla.”

Aineenhallinnan kehittäminen käsityötekniologioissa kuten puu-, ja metalliteknologia sekä elektroniikka ja ohjelmointi on vastaajien mukaan hyvin paljon ajallisista resursseista riippuvaista, kun yliopiston tiloissa työskentely tulee ajoittaa kaiken muun kanssa yhteen. Aineenhallinnallista kehittymistä rajoitti siis sidonnaisuus tilaan, jossa on myös työskentelylle olennainen välineistö. Vähäiset ajalliset resurssit sekä jaksaminen heikentävät mahdollisuuksia aineenhallinnan kehittämiseen, vaikka siihen koettaisiinkin olevan tarvetta.

7 Johtopäätökset

Tämän tutkimuksen tavoitteena oli tarkastella, miten käsityön aineenopettajaopiskelijat kokevat taloudellisten resurssien kytkeytyvän heidän aineenhallinnalliseen kehittymiseensä ja kokonaisen käsityöprosessin toteuttamiseen käsityökasvatuksen aineenhallinnallisissa opinnoissa. Tämän tapaustutkimuksen tulokset osoittavat, että taloudelliset resurssit kietoutuvat monin tavoin osaksi oppimista, käsitykseen omasta osaamisesta ja valintoihin käsityöprosessissa. Käsityön aineenopettajaopiskelijat kokivat, että käsityön aineenhallinnallinen kehittyminen on riippuvainen siitä, millaisen käsityöprojektin pystyy toteuttamaan. Opiskelijoiden sosioekonominen asema, perheen ja sosiaalisten verkkojen tarjoama tuki sekä taloudelliset ja ajalliset resurssit muovaavat käsityöprojektien toteutusmahdollisuuksia. Käsityön aineenhallinnallinen kehittyminen näyttäytyy siis vahvasti resurssisidonnaisena prosessina.

Taloudellisten ja ajallisten resurssien yhteys aineenhallinnalliseen kehittymiseen

Taloudelliset resurssit toimivat kokonaisen käsityöprosessin yhtenä reunaehtona. Taloudelliset resurssit rajoittavat ja tukevat kokonaista käsityöprosessia ja vaikuttavat ideointiin, suunnitteluun, kokeiluihin, materiaalivalintoihin, valmistuksen ja arviointiin. Opiskelijat tekevät kompromisseja esimerkiksi kurssitöiden koon, teknisen vaativuuden, materiaalien laadun ja työtapojen suhteen, jotta opintojaksot tulevat suoritettua. Etenkin kokeilut ja prototyypit, joita pidetään kokonaisen käsityöprosessin ja oppimisen kannalta keskeisinä, jäävät usein pois kustannusten ja ajallisen kuormituksen vuoksi.

Taloudellisiin resursseihin sisältyvät ajalliset resurssit näyttäytyvät tutkimuksessa yhtenä keskeisenä käsityön aineenhallinnan kehittymistä rajoittavana tekijänä. Työssäkäynti, perhe, arjen kuormitus ja opintojen ajoituksen rakenne vähentävät mahdollisuuksia käyttää aikaa käsityötekniologioiden harjoitteluun ja kurssitöiden tekemiseen. Ajalliset resurssit kietoutuvat myös taloudellisiin resursseihin tiiviisti, sillä monet kokevat oman työssäkäynnin olevan tarpeellista opintojen ja elämän rahoittamiseksi, mutta tällöin aikaa on vähemmän opintoihin käytettäväksi.

Ajallinen rajallisuus heijastuu myös opiskelijoiden kokemuksiin omasta ammatillisesta kehityksestä. Useat vastaajat kertoivat tietävänsä, että he voisivat oppia enemmän, mikäli aikaa olisi harjoitteluun tarpeeksi. Tämän tiedostaminen luo epävarmuutta ja kokemuksen suppeasta aineenhallinnasta, mikä vaikuttaa siihen, kuinka varmoiksi opiskelijat kokevat itsensä tulevana käsityön opettajina. Ajallisten resurssien puute ei siis vain rajoita teknistä osaamista, vaan myös opiskelijan kokemusta omasta valmiudestaan toimia opettajana. Aineenhallinnallinen kehittyminen rakentuu näin ajallisten mahdollisuuksien ja rajoitteiden vuorovaikutuksessa, mikä tekee ajasta yhden keskeisimmistä opiskelijoiden kokemuksia muovaamista tekijöistä.

Käytettävissä olevien resurssien epätasainen jakautuminen käsityötekniologioissa

Opiskelijoiden mahdollisuudet syventyä käsityötekniologioihin rakentuvat vahvasti heidän elämäntilanteensa ja arjen aikapaineiden ehdoilla. Ajan puute ei vaikuta kaikkiin tekniologioihin samalla tavalla, vaan sen merkitys korostuu erityisesti niissä työskentelymuodoissa, jotka vaativat erityisiä tiloja, välineitä tai ohjausta. Tämä luo tilanteen, jossa eri tekniologiat asettavat opiskelijoille hyvin erilaisia oppimisen mahdollisuuksia ja rajoitteita. Tekniologiat, joita voi harjoitella kotona joustavasti ja pienissä ajallisissa jaksoissa, koetaan saavutettavammiksi, kun taas tilasidonnaiset ja materiaaliltaan kalliimmat tekniologiat jäävät helposti vähemmälle huomiolle. Näin ajalliset resurssit kietoutuvat saumattomasti yhteen tekniologioiden rakenteellisten vaatimusten kanssa, muodostaen epätasaisen oppimisen kentän.

Käsityön aineenopettajaopiskelijoiden kokemukset osoittavat käsityötekniologioiden välillä olevan resurssisidonnaisia ja rakenteellisia eroja, jotka tarjoavat hyvin erilaisia mahdollisuuksia aineenhallinnan kehittymiselle. Aiempi harrastuneisuus ja jo omistetut materiaalit ja tilat tukevat aineenhallinnan syventämistä, kun taas erityisiä tiloja, välineitä ja kalliita tai paljon materiaalia vaativat käsityötekniologiat jäävät vähemmälle harjoittelulle. Tällöin kokonaisen käsityöprosessin mukaista ideaalia oppimista välttämättä pääsee syntymään. Tämä luo epätasapainoa aineenhallinnan kehittymiseen ja opiskelija voi kokea olevansa vahva joissakin tekniologioissa ja epävarma toisissa. Ei sen vuoksi että kiinnostus tai motivaatio puuttuisi, vaan koska taloudelliset ja ajalliset resurssit ei-

vät mahdollista eri käsityötekniologioiden tasavertaista harjoittelua. Tekniologioiden väliset erot muodostuvat näin rakenteelliseksi kokemukseksi, joka muokkaa opiskelijan käsitystä omasta osaamisestaan ja tulevasta opettajuudesta.

Käsityötekniologiat, kuten lankatekniologiat, joita voi harjoitella esimerkiksi kotona ilman merkittäviä kustannuksia koetaan helpommin lähestyttäväksi ja niissä kehittyminen on saavutettavaa ja kehittyminen ei ole niin kuormittavaa. Käsityötekniologiat kuten ompelu-, puu-, metallitekniologia ja elektroniikka ja ohjelmointi taas tarvitsevat useasti erityisiä työvälineitä ja tiloja. Tämän lisäksi niihin tarvitaan monesti komponentteja, jotka koetaan rahallisesti arvokkaiksi ja niiden käyttöä ja hankintaa harkitaan tarkasti.

Ajoneuvo- ja moottoritekniologian opinnot saivat kiitosta siitä, että niihin liittyvä kurssitehtävä oli mahdollista tehdä jopa täysin ilmaiseksi yliopiston valmiilla tehtäväpaketilla tai hyödyntämällä lahjoitettua moottoria. Tämän vuoksi taloudellisten resurssien merkitys kurssitehtävien valintaan on osallistujien kokemuksen mukaan ollut vähäistä. Kierätysmateriaalit voivat kuitenkin tuoda odottamattomia esteitä projektin suorittamiseen ja oppimisen edistämiseen. Rahallinen panostus voisi mahdollistaa sellaisten materiaalien hankinnan, joiden ominaisuuksiin ja toimintakykyyn opiskelija voi luottaa. Myös kokonaisen käsityöprosessin suunnittelu ja toteutus on huolettomampaa, kun sen toteutukseen vaadittavaa aikaa voi arvioida ja materiaalien laatuun voi luottaa.

Eriarvoisuus ja piilokustannukset aineenhallinnan kehittämisessä

Aineenhallinnallinen kehittyminen näyttäytyy opiskelijoiden kokemuksissa moniulotteisena prosessina, jossa henkilökohtaiset voimavarat, elämäntilanne ja opintojen rakenteelliset reunaehdot kietoutuvat toisiinsa. Opiskelijoiden kokemukset eivät jakaudu tasanaisesti, vaan ne rakentuvat neljän keskeisen merkityskokonaisuuden ympärille: sosioekonomisen aseman vaikutus oppimisen mahdollisuuksiin, kokonaisen käsityöprosessin toteutuminen resurssien ehdoilla, ajallisten resurssien rajoittava rooli sekä käsityötekniologioiden väliset erot aineenhallinnan kehittämisessä. Näiden teemojen kautta hahmottuu, millainen opiskelijoiden kokemus käsityön aineenopettaja opinnoista on ja millaisia kokemuksia heillä on omasta aineenhallinnallisesta kehittämisestään.

Opiskelijoiden kokemukset osoittavat, että käsityön aineenhallinnallisiin opintoihin liittyy merkittäviä piilossa olevia taloudellisia panostuksia, joita kaikki opiskelijat eivät pysty saavuttamaan samalla tavalla. Tämä luo epätasa-arvoista käsityön aineenhallinnallista profiilia ja opiskelijat kokevat epävarmuutta käsityötekniikoissa, joita eivät resurssirajoitteiden puolesta voi harjoitella tarpeeksi paljon ja syvästi.

8 Pohdinta

Kun suunnittelimme tämän pro gradu -tutkielman aihetta, meillä oli jo monta vuotta kokemusta käsityön aineenopettajaopiskelijana olostu Rauman opettajankoulutuslaitoksella, Turun yliopistossa. Olimme yhtä lailla olleet yllättyneitä opintojen piilossa olleista maksuista ja siitä, kuinka paljon taloudellisia panostuksia opinnot vaativat. Kun tarkastelemme nyt tutkimusasetelmaamme, -menetelmiämme ja -aineistoamme, voimme todeta, että emme olleet hakuteillä prosessin alussa. Ennako-oletuksiamme tukivat myös aineistomme tulokset, sillä olimme opintojen aikana keskustelleet paljon muiden opiskelijoiden kanssa kurssien erinäisistä maksuista ja siitä, kuinka paljon taloudellisia panostuksia opintopisteiden suorittaminen vaatii. Ajattelemme, että pro gradu -tutkimuksemme on ajankohtainen ja perusteltu, sillä aiheesta ei ole aikaisempia tutkimuksia. Tämä myös loi meille paljon haasteita tutkimusta tehdessämme, sillä lähteitä oli haastavaa löytää etenkin kasvatustieteiden tutkimuskentältä. Koska otantamme oli pieni (kuusi opiskelijaa), voimme tarkastella tuloksiamme paljastuneena ilmiönä taustatutkimuksen mukaisesti (Yin, 2019, s.103). Tuloksistamme ei voida tehdä yleistyksiä, mutta ajattelemme, että se avaa ikkunan opiskelijoiden perspektiiviin käsityöopinnot kokonaisuuteen, sekä tuo esiin opiskelijoiden kokemuksen sosioekonomisen aseman ja taloudellisten resurssien merkityksestä käsityön opinnoissa.

Käsityön aineenopettajakoulutus näyttäytyy aineiston valossa sellaisena, että se suosii käytännöllään ja toteutuksien avulla opiskelijoita, joilla on jo valmiiksi taloudellista, materiaalista ja sosiaalista pääomaa. Tätä havaintoa myös tukevat myös aiemmat tutkimukset, jossa yliopistoinstituutioiden keskiluokkaisuutta on tuotu akateemisesti ilmi (esim. Käyhkö 2014; 2017; 2020, Nori 2011 s. 37–38). Etenkin työläistäustaiset opiskelijat kokevat työn teon välttämättömäksi toimeentulonsa turvaamiseksi, kun taas keskiluokkaisista taustoista tuleville opiskelijoille työnteko on harvemmin ehto selviytymiselle (Mikkonen & Korhonen, 2018, s. 29–30). Aineiston perusteella opiskelijat kokevat työn teon opintojensa ohella tarpeelliseksi, jotta he voivat turvata toimeentulonsa ja kustantaa opintoihin liittyviä maksuja. Tämä korostui etenkin silloin, kuin opiskelijalla ei ollut perheensä tukea taloudellisesti. Samanaikaisesti lehtorimme ja opettajamme sekä Turun yliopiston opintojohtosääntö (2024) korostavat, ettei työnteko ole hyväksyttävä

syy poissaololle. Tämä asettaa opiskelijat vaikeaan asemaan, kun vaakakupissa on toimeentulo ja opintojen eteneminen. On totta samaan aikaan, että opintopaikan hyväksyessään on sitoutunut päätoimiseen opiskeluun ja toimeentulonsa täydentäminen työsäkäynnillä on suositeltavaa myös Suomen tämänhetkisen hallituksen linjauksen mukaisesti (Valtioneuvosto, 2023). Uusimpien opintotukimuutosten ja sosiaaliturvaleikkausten (Valtioneuvosto, 2024) sekä elinkustannusten noustessa (Kuluttajahintaindeksi 2026), on selvää, että opiskelijat joutuvat painottelemaan opintojohtosäännöksen ja oman toimeentulonsa välimaastossa. Uusimmat KOTT-tutkimustulokset ovat myös linjassa aineistomme kanssa: asumisen tukiin kohdistuneet leikkaukset sekä elinkustannusten nousu inflaation vuoksi vaikeuttavat opiskelijoiden toimeentuloa (THL, 2024–2025).

Tämän tutkimuksen aineiston tulosten perusteella käsityökasvatuksen aineenhallinnallisten opintojen kustannusten ei ole huomioitu voivan rajoittaa opiskelijoiden mahdollisuuksia oppia osaa koulutuksen sisällöistä. Opintojemme rakenne ei tunnista eikä kompensoi eroja opiskelijoiden sosioekonomisessa asemassa, vaan olettaa hiljaisesti keskiluokkaisen opiskelijan normiksi. Opiskelijoilla tunnutaan oletettavan olevan resursseja kuten omia välineitä ja materiaalivarantoja, tukiverkostoja ja mahdollisuus käyttää paljon aikaa aineenhallinnan kehittämiseen oppituntien ulkopuolella. Ne opiskelijat, joilla on tällaisia resursseja käytettävissään, voivat paremmin kehittää aineenhallinnallista osaamistaan opinnoissa.

Haluttomuus puhua yhteiskuntaluokan yhteydestä aineenhallinnan kehittymiseen estää - niin opiskelijoita kuin opetushenkilöstöä - näkemästä sen merkitystä opinnoista suoriutumiseen, jolloin huomaamatta ylläpidämme tasa-arvomyyttiä. Jotta yliopistomme voisi toteuttaa omaa yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmaansa (Turun yliopisto, 2021) ja strategiaansa (Turun yliopiston strategia 2024), tulisi sen tarkastella tutkiminto-ohjelmiamme tosiasiallista yhdenvertaisuutta. Kun keskityttäisiin siihen, että opiskelijat voisivat saavuttaa saman lopputuloksen lähtökohdistaan ja mahdollisuuksistaan riippumatta, ei sosioekonomisella asemalla olisi niin suurta painoarvoa käsityön aineenhallinnallisissa opinnoissa.

Ennako-oletuksemme tutkimuksen alkuvaiheessa oli, että opiskelijan taloudelliset resurssit ovat yhteydessä materiaalivalintoihin ja projektien laajuuteen. Tulokset viittaavat kuitenkin siihen, että resurssirajoitteet ulottuvat huomattavasti laajemmin myös kokonaisen käsityöprosessin keskeisiin vaiheisiin, kuten kokeiluun ja reflektointiin. Ongelma-avaruuksien mallin kannalta tarkasteltuna, rajoiteavaruus (ks. Seitamaa-Hakkarainen 2000, s.187) näyttäytyykin keskeisenä tekijänä tämän tutkimuksen osallistujien kokonaisessa käsityöprosessissa. Kokonaisen käsityöprosessin aikana tekijä voi kohdata omaan osaamisen puutteeseen tai materiaalien ennakoimattomaan käyttäytymiseen liittyviä ongelmia, joiden ratkaiseminen tukee tekijän oppimista ja kehittymistä. Useat käsityön aineenopettajaopiskelijat pyrkivät tukemaan kestävästä kehitystä valitsemalla kierrätysmateriaaleja ja pohtimalla vaihtoehtoisia työskentelytapoja, mutta ajalliset ja taloudelliset resurssit rajoittavat mahdollisuuksia toimia laatumietoisesti. Käsityön aineenopettajaopiskelijat eivät halua riskeerata esimerkiksi sitä, valmistuuko tuote palautuspäivämäärään mennessä. Epäonnistumisen kokemukset sekä resurssien puute voivat aiheuttaa ahdistusta ja heikentää työskentelymotivaatiota. Käsityön tekeminen ei siten ole pelkästään miellyttävää ajanvietettä, vaan siihen sisältyy myös paineita ja haasteita. (Rönkkö, 2011, s. 112–114, s. 127.) Kun ideointi, suunnittelu ja toteutus kohtaavat rajoitteita, käsityöprosessi edellyttääkin erityisesti ongelmanratkaisukykyä ja luovuutta (Rönkkö 2011, s. 23). Tämäkin voi kuitenkin joidenkin opiskelijoiden kokemuksen mukaan osoittautua haasteelliseksi rajoitteiden asettamien paineiden alla.

Kokonaisen käsityöprosessin jokainen vaihe näyttää opiskelijoiden kokemusten perusteella olevan alttiina taloudellisten resurssien vaikutukselle. Kokonaisen käsityöprosessin suunnitteluvaiheessa ideoiden tulisi muuttua toiminnalliseksi suunnitelmaksi (Pöllänen, 2020, s. 258). Rajallisia resursseja vasten punnittuna opiskelijat joutuvat kuitenkin usein jättämään pois aineenhallinnan ja käsityöprosessin kehitykselle olennaisen vaiheen eli kokeilut. Taloudelliset ja materiaaliisiin valintoihin liittyvät rajoitteet muokkaavat sitä, millaisia ideoita opiskelija uskaltaa tai pystyy toteuttamaan. Kokeilut ja prototyypit jäävät usein tekemättä materiaalikustannuksien vuoksi, ja suunnitelmat muoutuvat sen mukaan, minkä opiskelija kokee realistiseksi budjetiksi omassa taloudellisessa tilanteessaan. Tämä luo kokemuksen siitä, että opiskelija ei pääse toteuttamaan

prosessia täysimääräisesti, ja tällä on yhteys hänen käsitykseensä omasta aineenhallinnallisesta kehitymisestään. Lisäksi kokemus taloudellisten resurssien ja kokonaisen käsityöprosessin välisestä jännitteestä voi heikentää uskoa prosessin käytännön toteutuksen mahdollisuuksin, jos resurssirajoitteet pakottavat ositettuun käsityöhön.

Käsityön aineenhallinnallisissa opinnoissa kannustetaan ja välillä myös vaaditaan harjoitustöiden ja kokeilujen tekemistä, joka tukee kokonaisen käsityöprosessin suunnittelua ja toteutusta. Tähän liittyen käsityön aineenhallinnallisilla opintojaksoilla maksetaan materiaalimaksu, jonka maksaneet saavat käyttöönsä tarvittavat materiaalit vaadittavien harjoitustöiden valmistukseen (Turun yliopisto, 2024–2027). Tämä voi antaa kurssisuorituksessa vaadittavien harjoitustöiden valmistamiseen tasavertaisemmat lähtökohdat opiskelijoille, koska kaikki saavat samat materiaalit. Yksittäisiä materiaalmaksuja ei koettu liian isoksi kulueräksi, mutta niistä saattoi kertyä sellainen, kun opiskelijalla on samaan aikaan käynnissä useampi käsityön aineenhallinnallinen opintojakso ja kustannettavana on myös kurssityön materiaalit.

Opiskelijoiden aineenhallinnallinen kehittyminen opinnoissa näyttää rakentuvan epäsymmetrisille lähtökohdille, vaikka suomalainen yliopistoinstituutio nojaa näennäiseen luokkaneutraalisuuteen ja mahdollisuuksien tasa-arvoon sulkiessaan samalla sosioekonomisen aseman (ts. yhteiskuntaluokan) pois näkyvistä (Käyhkö 2014, s. 5). Käsityön aineenopettajaopiskelijoiden aineenhallinnallinen osaaminen ja ammatillinen pätevyys ei tulisi tasavertaisessa yliopistokoulutuksessa olla riippuvainen opiskelijan omista taloudellisista resursseista. Aineenhallinnan resurssien ehdoilla valikoivasti kehittyminen voi heijastua opiskelijoiden kokemuksiin omasta ammatillisesta osaamisestaan.

Tutkimukseen osallistuneet käsityön aineenopettajaopiskelijat arvioivat omaa opettajuuttaan ja aineenhallintaansa sen kautta, missä käsityötekniikoissa kokevat itsensä varmoiksi tai epävarmoiksi. Kokemus aineenhallinnan kehittymisen rajoitteista ei kuitenkaan vaikuta motivaation tai kiinnostuksen puutteelta, vaan resurssisidonnaiselta eriytymiseltä. Vaikka valmistuneet opettajat voivat kehittää osaamistaan myös yliopistotutkimuksen jälkeen, on syytä pohtia myös sitä, mihin aineenhallinnan epätasainen kehittyminen voi tulevaisuudessa johtaa. Omien vahvuuksien suosiminen opetuksessa,

niin sisältö- kuin teknologiapainotteisesti, voi heijastua siihen, millaista käsityön opetusta perusopetuksessa olevat oppilaat saavat. Tällä taas voi olla edelleen seuraamuksia perusopetuksen oppilaiden oppimismahdollisuuksiin. Käsityön aineenopettajaopiskelijoiden resurssisidonnainen käsityön aineenhallinnan kehittyminen ei välttämättä ole siis yksilötason kysymys, vaan sillä voi olla seurauksia yhteiskunnallisella tasolla.

Lopuksi onkin syytä pohtia, mihin opintojemme toistuvilla piilossa olevilla maksuilla pyritään. On ristiriitaista, että koulutuksemme edellyttää sellaisen käsityöprosessin toteutumista, jota opiskelijat eivät voi tasavertaisesti toteuttaa taloudellisten ja ajallisten resurssirajoitteiden vuoksi. Näin ollen opintojen tasa-arvoisuus ei toteudu eikä koulutusohjelmamme tarjoa sellaisia toimintamalleja, jotka tasoittaisivat näitä eroja vaan se jättää vastuun yksilölle itselleen. Opiskelijoiden oletetaan joustavan arjessaan, taloudessaan ja ajankäytössään. Resurssipuutteista johtuvat haasteet voivat vahvistaa kokemusta riittämättömyydestä ja epäonnistumisesta sekä johtaa joissain tapauksissa opintojen viivästymiseen. Mikäli käsityön aineenhallinnallisten opintojen halutaan olevan aidosti saavutettavia, tulisi meidän pohtia kustannuksia opiskelijan lähtökohdista käsin. Opiskelijoiden niukka toimeentulo ei oletettavasti tule yllätyksenä opetushenkilöstölle, joten tutkimustamme saa käyttää uuden opetussuunnitelman valmistelussa apuna. Toivomme aineistostamme saatuja tuloksia voivan hyödyntää siinä, kuinka luoda aidosti saavutettava käsityön aineenopettajatutkinto kaikille – ei vain keskiluokalle.

8.1 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys

Tutkimusta tehdessä on noudatettu Tutkimuseettisen Neuvottelukunnan [TENK] hyvän tieteellisen käytännön ohjeita. Tutkittavan itsemääräämisoikeutta tulee kunnioittaa, jolloin tutkimukseen osallistuminen tulee olla vapaaehtoista ja sen tulee perustua riittävästi tietoon. Tutkimuksessa tulee myös välttää tutkittaviin kohdistuvia henkisiä, taloudellisia ja sosiaalisia haittoja. Lisäksi tutkittavan yksityisyydensuoja ja tietosuoja tulee turvata. (TENK, 2023.)

Olemme säilyttäneet tutkittavien anonymiteetin läpi tutkimusprosessin sekä säilyttäneet aineistoa asianmukaisesti yliopiston Seafire-palvelussa. Tutkimuksen tietosuojailmoituksessa ilmoitetaan, että nauhoitteet hävitetään tietoturvallisesti 15.5.2026, mutta

ne on poistettu jo 26.4.2026, koska niille ei ollut enää tarvetta. Haastattelun nauhoitteista tehty anonyymit litteroidut tiedostot tullaan poistamaan lopullisesti viiden vuoden kuluttua. Litteroituja tiedostoja säilytetään ohjaavan opettajamme Taltio-kansiossa viiden vuoden ajan.

Olemme jo hyvin alkuvaiheesta saakka tiedostaneet, että tutkimusaiheemme sisältää arkaluontoisia aiheita. Ja olemme pyrkineet valmistautumaan haastatteluihin ennakkoon sensitiivisen aiheen tutkimuksen mukaisesti. Olemme saaneet ohjausta ja neuvontaa ohjaajaltamme, keskustelleet aiheen sensitiivisyydestä ja asioiden ilmaisemisesta yhdessä pro gradu -ryhmämme kanssa sekä tutustuneet sensitiivisen tutkimuksen teon periaatteisiin (Kallinen ym., 2015, s. 19; TENK, 2023).

Tutkiessamme opiskelijoiden taloudellisten resurssien suhdetta käsityön aineenhallintaan ja kokonaiseen käsityöprosessiin, haastatteluaiheet sisältävät teemoja yksityisenä pidetyiltä elämän osa-alueilta, jotka voivat pitää sisällään paljon sensitiiviseksi ja arkaluontoiseksi pidettyjä aiheita (Kallinen ym., 2015; Hirsjärvi & Hurme, 2004). Kulttuurilla ja tilannekohtaisilla tekijöillä on merkitystä sille, mitkä asiat tutkittava itse kokee sensitiivisinä (Kallinen ym., 2015). Esimerkiksi perheeseen, parisuhteeseen ja kotiin liittyvät asiat usein käsitetään yksityisiksi elämänalueiksi (Kallinen ym., 2015, s. 17). Tutkimukssamme ja haastatteluissa käsitellään esimerkiksi teemoja, kuten tulot ja taloudellinen tilanne, koulutustaso ja sosiaaliluokka, joita pidetään arkaluontoisina asioina (Hirsjärvi & Hurme, 2004, s. 115). Koska yhteiskuntaluokka helposti verhoutuu erityisesti yksilön ongelmaksi ja suomalaisten korkeakouluopiskelijoiden köyhyyden on todettu olevan yleistä, niin näiden yhteisvaikutus lisää aiheen sensitiivisyyttä sekä sitä, että aiheesta voi olla haastavaa puhua ääneen (Käyhkö, 2017, s. 18; Munkkila ym., 2022, s. 202–203).

Sensitiivisen aiheen tutkiminen kuitenkin lisää ymmärrystä ja tietoa erilaisista aiheista sekä nostaa aiheita kokeneiden ihmisten äänen esiin. Arkaluontoisia teemoja tutkimalla voidaan vähentää aiheiden sivuuttamista ja huomiotta jättämistä sekä tavoittaa yksilöllisiä kokemuksia. Teemahaastattelu soveltuu hyvin sensitiivisen tutkimuksen aineistonkeruumenetelmäksi, koska se antaa vapauksia edetä tutkittavan ehdoilla. Toisaalta haastattelutilanne saattaa olla haastateltavalle myös ”terapeuttinen” tai muuten hyvä

mahdollisuus päästä puhumaan aiheesta ja saada äänensä kuuluviin. Tutkimuksen tarkoituksena on kuitenkin tuottaa tietoa ilmiöstä eikä auttaa haastateltavia vaikeassa elämäntilanteessa. Eettisesti ajateltuna tutkijat eivät kuitenkaan saa antaa ymmärtää, että haastattelussa olisi kyse terapiasta. (Kallinen ym., 2015, s. 47, 157, s. 194–195.)

Koska sensitiiviseen tutkimusaiheeseemme sisältyy myös yhteisöulottuvuus – opiskellessamme pienellä kampuksella pienessä kaupungissa – sensitiivisyys itsessään voi koskea myös kokonaista yhteisöä eikä ainoastaan yksilöä. Pienen kampuksen opiskelijat eivät välttämättä halua paljastaa asioita ulkopuolelle tai tutkimuksessa paljastuneet asiat voivat altistaa koko pienen yhteisön arvostelulle, mikä voi mahdollisesti rajoittaa saamiamme tutkimustuloksia. (Kallinen ym., 2015, s. 18.)

Haastattelututkimuksen luotettavuutta arvioidessa tulee ottaa myös huomioon ihmisten taipuvuus antaa sosiaalisesti suotavia vastauksia (Hirsjärvi ym., 2009, s. 206). Tämän vuoksi hyvin suunniteltu tarkoituksenmukainen haastattelutilanne on mielestämme tärkeää tutkimuksen luotettavuudelle. Tutkimuksessamme on myös pyritty kertomaan tarkasti haastatteluiden kulku ja niihin käytetty aika, sekä tutkijoiden omat tulokset haastattelutilanteesta.

Eettisyyden varmistamiseksi tutkimuksen osallistujien anonymiteetti on varmistettu käsittelemällä osallistujien kanssa kommunikointi, aineiston keruu ja aineiston säilytys erityisellä huolella. Anonymiteetti voi olla vaikea tarjota, kun kyseessä on vähän tutkittu aihe pienessä potentiaalisten vastaajien yhteisössä (Squire, 2008, s. 58) Terapeuttisten materiaalien kohdalla esimerkiksi usein jätetään pois tai muutetaan tarkempia tietoja, jotta luottamuksellisuus voidaan taata (Squire, 2008, s. 58). Tutkimusaineisto on litte-roitu anonymiksi kirjalliseksi aineistoksi, jossa identifioivat yksityiskohdat on jätetty kertomatta tai niitä on muunneltu (Tökkäri, 2018, s. 70). Koska osallistujia on vain kuusi ja Turun yliopiston Rauman opettajankoulutuslaitoksen kampuksen yhteisö on tiivis, tutkimuksessa käytetyt lainaukset eivät sisällä mitään haastattelun tunnistetietoa. Tällä pyrimme välttämään sen, että osallistujien lainauksien elämäntilanteen tietoja yhdistelemällä voisi päätellä osallistujan identiteetin (Kallinen ym., 2015, s. 160).

Analyysin tekijöinä pyrimme olemaan erityisen tietoisia omasta yhteydestämme tutkitavan kokemukseen. Emme kuitenkaan voi saavuttaa täyttä objektiivisuutta, sillä tutkijoiden arvolähtökohdat ja se, mitä tutkijat tietävät ovat aina erottamattomasti läsnä analyysissä (Hirsjärvi ym., 2009, s. 161). Oma positiomme käsityön aineenopettajaopiskelijoina tarjoaa tutkimuksen analyysiin syvää kontekstuaalista ymmärrystä, mutta samalla se voi ohjata huomiota tietynlaisiin kokemuksiin. Olemme koko tutkimusprosessin ajan pyrkineet huolelliseen ja objektiiviseen aineiston käsittelyyn. Siitä huolimatta aineistosta voi helpommin korostua meille analyysin tekijöinä havainnot, jotka resonoiivat omiin kokemuksiimme.

Tämän tutkimuksen luotettavuuden perushaaste on sen yleistettävyys. Tutkimuksen aineisto koostuu kuuden osallistujan haastatteluista, jotka voivat tarjota kuvauksen vain oman kokemuksensa yksittäistapauksesta. Tiedon yleistämisen sijaan voimme kuitenkin tehdä kokoavia johtopäätöksiä aineiston perusteella. (Tökkäri, 2018, s. 66.)

Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta kuitenkin tukee tutkijoiden tarkka selostus tutkimuksen toteutuksesta. Aineiston analyysissä olemme pyrkineet kertomaan luokittelujen perusteet ja mihin tutkijoiden tulkinnat perustuvat. Vaikka tutkijan omat arvolähtökohdat ja ennako-olettamukset ovat läsnä analyysin muodostamisessa, tuloksia ei voitaisi pitää tosina ja pätevinä, jos tutkijoina käsittelemme tuloksia vain niiden mukaan. Tutkimuksen luotettavuutta tukee myös se, että tutkimusta tekee kaksi henkilöä. Jos tutkijat päätyvät analyysissä samanlaiseen tulokseen, voidaan tulosta pitää luotettavana. (Hirsjärvi ym., 2009, s. 231–232.)

8.2 Suositukset jatkotutkimukselle

Kyseenalaistamme tutkimuksen tulosten perusteella Turun yliopiston käsityökasvatuksen aineenhallinnallisten opintojen yhdenvertaisuuden. Tutkimuksen tulokset osoittavat mielestämme tarpeen tarkastella kriittisesti käsityökasvatuksen aineenhallinnallisten opintojen koulutuksellista tasa-arvoa. Vaikka institutionaalisesti yliopistokoulutusta pidetään tasa-arvoisena ja maksuttomana, tähän tutkimukseen osallistuneiden käsityön aineenopettajaopiskelijoiden kokemuksen mukaan, se ei aina ole sitä.

Käsityökasvatuksen aineenopettajaopiskelijat kertoivat, etteivät tienneet etukäteen, kuinka kalliita opinnot ovat. Koulutuksen kehityksessä olisi syytä pohtia, miten materiaalikustannuksia, ajankäyttöä ja rakenteellisia vaatimuksia voitaisiin tasata. Suosittelemme, että mikäli Turun yliopiston käsityön aineenopettajan tutkinto-ohjelman kokonaiskustannuksia opiskelijalle ei voida alentaa, niistä julkaistaisiin realistinen arvio, mikä olisi luettavissa ennakkoon opintoihin hakeutuessa ja niitä suorittaessa. Laadullisen kokemuksen tutkimuksen rinnalle olisi hyödyllistä saada määrällistä tietoa siitä, kuinka paljon opiskelijat todellisuudessa käyttävät käsityön aineenhallinnallisten opintojen suoritukseen liittyviin hankintoihin, kuten työvälineisiin, laitteisiin, materiaaleihin, varusteisiin tai muihin tarvikkeisiin. Tämä voisi olla koulutuspoliittisesti merkittävää tietoa, joka tarjoaisi konkreettisia perusteluja rakenteellisille muutoksille tai tukitoimille.

Vaikka tämän tutkimuksen tulokset ja pohdinta perustuvat pienen joukon kokemuksiin yhdestä koulutusohjelmasta, tulokset ovat merkityksellisiä. Tutkimuksemme tuo näkyväksi, miten käsityön aineenopettajaopiskelijan taloudellisilla resursseilla voi olla merkitystä tämän aineenhallinnalliseen kehittymiseen ja täten ammatilliseen osaamiseen. Tämä osoittaa tarvetta laajentaa aiheen tarkastelua tulevilla tutkimuksilla. Käsityön aineenhallinnan kehittymisen rajoitteita ja resurssisidonnaisuutta käsityökasvatuksen opinnoissa voisi olla hyvä tutkia myös muiden koulutuslaitosten vastaavissa tutkinto-ohjelmissa. Eri yliopistojen käsityön aineenopettajien koulutusten vertaileva tutkimus voisi tuoda esiin instituutiokohtaisia eroja, hyviä käytänteitä sekä osoittaa missä määrin esiintyvät rakenteelliset ongelmat ovat valtakunnallisia.

Lähteet

- Anttila, P. (1993). *Käsityön ja muotoilun teoreettiset perusteet*. WSOY.
- Backman, J. (2018). Äärellisyyden kohtaaminen: kokemuksen filosofista käsitehistoriaa. Teoksessa Toikkanen, J., Virtanen, I. A., & Lapin yliopistokustannus, kustantaja. (2018). *Kokemuksen tutkimus. VI, Kokemuksen käsite ja käyttö*. 25–40. Lapland University Press. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-310-940-7>
- Bourdieu, P., Wacquant, L., & Kovala, U. (2013). *Symbolinen pääoma ja yhteiskuntaluokat*. Sosiologia, 50(2), 87–95. <https://journal.fi/sosiologia/article/view/124069>
- Hirsjärvi, S., & Hurme, H. (2004). *Tutkimushaastattelu: teemahaastattelun teoria ja käytäntö*. Yliopistopaino.
- Hirsjärvi, S., Remes, P., Sajavaara, P., Sinivuori, E., & Tammi, kustantaja. (2009). *Tutki ja kirjoita* (15., uudistettu painos.). Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Kalenius, A. (2023). *Sivistyskatsaus 2023*. Opetus- ja kulttuuriministeriö. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-744-4>
- Kallinen, K., Pirskanen, H., & Rautio, S. (2015). *Sensitiivinen tutkimuksessa: menetelmät, kohderyhmät, haasteet ja mahdollisuudet*. United Press.
- Kestilä, L. & Karvonen, S. (2022) *Katsaus Suomen väestöön ja väestön hyvinvointiin tilastojen valossa*. Teoksessa Karvonen, S., Kestilä, L., Saikkonen, P., & Aalto, A. (2022). *Suomalaisten hyvinvointi 2022*. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. 20–38.
- Kojonkoski-Rännäli, S. (1995). *Ajatus käsissämme: käsityön käsitteen merkityssisällön analyysi*. Turun yliopisto.
- Kukkola, J. (2018). Kokemuksen tutkimuksen metatiede: kokemuksen käsitteen käytön ja kokemuksen ehtojen tutkimus. Teoksessa Toikkanen, J., Virtanen, I. A., & Lapin yliopistokustannus, kustantaja. (2018). *Kokemuksen tutkimus. VI, Kokemuksen käsite ja käyttö*. 41–63. Lapland University Press. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-310-940-7>
- Kupiainen, R. (2006). Mediateknologia. *Niin & näin*, 48/2006(1).
- Käyhkö, M. (2014). Kelpaanko? Riitänkö? Kuulunko? Työläistaustaiset naiset, yliopisto-opiskelu ja luokan kokemukset. *Sosiologia*, 51(1), 4–20. <https://journal.fi/sosiologia/article/view/124109>

- Käyhkö, M. (2017). Keinumista kahden maailman välissä. Työläistaustaiset naiset, yliopisto-opiskelu ja muuttuva suhde kotimaailmaan. *Sosiologia*, 54(1), 6.
- Käyhkö, M. (2020). ”Osaanko mä nyt olla tarpeeks yliopistollinen?”: työläistaustaiset yliopisto-opettajanaiset ja luokan kokemukset. *Sosiologia*, 57(1), 7–25, 118.
<https://journal.fi/sosiologia/article/view/124428>
- Laine, T. (2018). Miten kokemusta voidaan tutkia? Fenomenologinen näkökulma. Teoksessa Aaltola, J., Valli, R. (toim.), *Ikkunoita tutkimusmetodeihin. II, Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin* (5. uud. ja täyd. p.). PS-kustannus.
- Larkin, M., Watts, S., & Clifton, E. (2006). Giving voice and making sense in interpretative phenomenological analysis. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 102–120.
<https://doi.org/10.1191/1478088706qp062oa>
- Lehtomaa, M. (2009). Fenomenologinen kokemuksen tutkimus: haastattelu, analyysi ja ymmärtäminen. Teoksessa Perttula, J. & Latomaa, T. *Kokemuksen tutkimus: merkitys, tulkinta, ymmärtäminen* (3. p.). Lapin yliopistokustannus.
- Lepistö, J. (2006). Käsiyöoppiaineen tulevaisuuden haasteet luokanopettajakoulutuksessa. Teoksessa Kaukinen, K., & Collanus, M. (toim.), *Tekstejä ja kangastuksia. Puheenvuoroja käsityöstä ja sen tulevaisuudesta*. (158–166). Akatiimi.
- Mikkonen, S., & Korhonen, V. (2018). Työläistaustaiset yliopisto-opiskelijat ja koulutusmahdollisuuksien tasa-arvo. *Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja*.
<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-547-1>
- Mukkila, S., Moisio, P., Mäkinen L. & Nykänen E. (2022). Paljonko on riittävästi? Köyhyys ja perusturvan riittävyys. Teoksessa Karvonen, S., Kestilä, L., Saikkonen, P., Aalto, A.-M., & Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, kustantaja. (2022). *Suomalaisten hyvinvointi 2022*. 194–207. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos.
<https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-996-2>
- Nori, H. (2011). Keille yliopiston portit avautuvat? Tutkimus suomalaisiin yliopistoihin ja eri tieteenaloille valikoitumisesta 2000-luvun alussa. Turun yliopisto.
<https://urn.fi/URN:ISBN:978-951-29-4526-9>
- Nori, H., Isopahkala-Bouret, U., & Vanttaja, M. (2023). Oli kyllä ajatuksena, että suorittais sitten sitä töiden ohella loppuun: Ikuisten opiskelijoiden taustat ja

- opintojen venymisen syyt. *Tiedepolitiikka*, 48(3), 6–18.
<https://doi.org/10.58957/tp.128079>
- Oinas, T., Ruuskanen, P., Kankainen, T., Anttila, T., & Kivitalo, M. (2018). *Sosiaalinen pääoma ja yksilötason tulokehitys Suomessa*. *Sosiologia*, 55(1), 65–81.
<https://journal.fi/sosiologia/article/view/124329>
- Opetushallitus. (2014). *Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet*.
- Opetushallitus. (n.d.). *Kokonaisten käsityöprosessin vaiheet ja lähtökohdat*. Haettu 24.2.2025 <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/kokonaisen-kasityoproessin-vaiheet-ja-lahtokohdat>
- Opintopolku (n.d.). *Käsityön aineenopettajan tutkinto-ohjelma, Rauma, kandidaatti ja maisteri (3 v + 2 v)*. Haettu 28.2.2025
<https://opintopolku.fi/konfo/fi/toteutus/1.2.246.562.17.00000000000000008903>
- Perttula, J. (2000). Kokemuksesta tiedoksi: Fenomenologisen metodin uudelleen muotoilua. *Kasvatus: Suomen kasvatustieteellinen aikakauskirja*, 31(5), 428–442.
- Perttula, J. & Latomaa, T. (2009). *Kokemuksen tutkimus: merkitys, tulkinta, ymmärtäminen* (3. p.). Lapin yliopistokustannus.
- Perttula, J. (2018). Kokemus ja kokemuksen tutkimus: Fenomenologisen erityistieteen tieteenteoria. Teoksessa J. Perttula & T. Latomaa (toim.) *Kokemuksen tutkimus: merkitys, tulkinta, ymmärtäminen*. (6. painos). Lapin yliopistokustannus.
- Pöllänen, S. (2009). Contextualising craft: Pedagogical models for craft education. *The International Journal of Art & Design Education*, 28(3), 249–260.
<https://doi.org/10.1111/j.1476-8070.2009.01619.x>
- Pöllänen, S. H. (2020). Perspectives on Multi-Material Craft in Basic Education. *The International Journal of Art & Design Education*, 39(1), 255–270.
<https://doi.org/10.1111/jade.12263>
- Pöllänen, S. & Kröger, T. (2004). Näkökulmia kokonaiseen käsityöhön. Teoksessa Enkenberg, J., Savolainen, E., Väisänen, P., & Ranta, K. (toim.), *Tutkiva opettajankoulutus – taitava opettaja* (160–172). Joensuun yliopisto: Savonlinnan opettajankoulutuslaitos.
- Pöllänen, S. & Kröger, T. (2006). Kokonainen ja ositettu käsityö paradigmamaailmoina: näkökulmia ja tulevaisuudensuuntia. Teoksessa L. Kaukinen & M. Collanus (toim.), *Tekstejä ja kangastuksia* (86–96). Akatiimi

- Rönkkö, M.-L. (2011). *Käsityön monet merkitykset: Opettajankoulutuksen opiskelijoiden käsityölle antamat merkitykset ja niiden huomioon ottaminen käsityön opetuksessa*. Turun yliopisto. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-951-29-4713-3>
- Seitamaa-Hakkarainen, P. (2000). *The weaving-design process as a dual-space search*. University of Helsinki.
- Sirniö, O. (2016). *Constrained life changes : intergenerational transmission of income in Finland*. University of Helsinki. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-951-51-1098-5>
- Smith, J. A., Flowers, P., & Larkin, M. (2022). *Interpretative phenomenological analysis: theory, method and research* (2. p.). SAGE.
- Smith, J. A. & Osborn, M. (2024). Interpretative phenomenological analysis. Teoksessa Smith, J. A. *Qualitative psychology: A practical guide to research methods*. (4. p, 25–52). SAGE.
- Squire, C. (2008). Experience-centred and culturally-oriented approaches to narrative. Teoksessa M. Andrews, C. Squire, & M. Tamboukou (toim.), *Doing narrative research* (2. painos) (s. 41–63). SAGE. <https://doi.org/10.4135/9780857024992.d4>
- Suomen virallinen tilasto (SVT): Kuluttajahintaindeksi [verkkójulkaisu]. ISSN=1796-3524. Helsinki: Tilastokeskus. Haettu 28.4.2026 <https://stat.fi/fi/tilasto/khi>
- Suorsa, T. (2018). Kasvatuspsykologia monitieteisessä kokemuksen tutkimuksessa: kehityksen sosiaalinen tilanne ja perusteltu osallisuus elämisen näyttämöillä. Toikkanen, J., Virtanen, I. A., & Lapin yliopistokustannus, kustantaja. (2018). *Kokemuksen tutkimus. VI, Kokemuksen käsite ja käyttö*. 85–108. Lapland University Press. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-310-940-7>
- Syrjäläinen, E. (2003). *Käsityön opettajan pedagogisen tiedon lähteeltä: Persoonalliset toimintatavat ja periaatteet käsityön opetuksen kontekstissa*. Helsingin yliopisto.
- Söder, A., & Väisänen, S. (2024). *Sosioekonomisen aseman merkitys käsityön aineenopettajaopiskelijan käsityöopintoihin*. [Kandidaatin tutkielma, Turun yliopisto]. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2024052840057>
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos [THL]. (2019). *Sosiaali- ja terveystieteiden yhdenvertaisuuden käsitteet: Versio 2.0*. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2019121948919>

- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). (n.d.). *Korkeakouluopiskelijoiden terveys- ja hyvinvointitutkimuksen perustulokset (KOTT)*.
https://www.thl.fi/kott_verkkoraportit/index.html
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). (n.d.) *Keskeisiä käsitteitä*.
<https://thl.fi/aiheet/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/hyvinvointijohtaminen/hyvinvointi-ja-terveyserot/keskeisia-kasitteita>
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta. (2023). *Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa: Tutkimuseettisen neuvottelukunnan HTK-ohje 2023*. Tutkimuseettinen neuvottelukunta.
https://tenk.fi/sites/default/files/2023-03/HTK-ohje_2023.pdf
- Turun yliopisto. (2021). Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma 2021–2030. Haettu 28.2.2025 <https://www.utu.fi/sites/default/files/public%3A//media/file/turun-yliopiston-yhdenvertaisuus-ja-tasa-arvo-suunnitelma.pdf>
- Turun yliopisto. (2022). Opintojohtosääntö. Haettu 15.1.2025
<https://www.utu.fi/sites/default/files/public%3A//media/file/turun-yliopiston-opintojohtosaanto.pdf>
- Turun yliopisto. (2024–2027). Kasvatustieteiden tiedekunnan opinto-opas. Haettu 12.2.2025 <https://opas.peppi.utu.fi/fi/perustutkintokoulutus/kasvatustieteiden-tiedekunta/14002/13352?period=2024-2027>
- Turun yliopisto. (2024). Turun yliopiston strategia. Haettu 28.4.2026
<https://www.utu.fi/sites/default/files/public%3A//media/file/utu-strategia-2024-vaaka-tulostus-a4.pdf>
- Tökkäri, V. (2018). Fenomenologisen, hermeneuttis-fenomenologisen ja narratiivisen kokemuksen tutkimuksen käytäntöjä. Teoksessa J. Toikkanen, & I. A. Virtanen (toim.), *Kokemuksen tutkimus VI : kokemuksen käsite ja käyttö*. (64–84). Lapin yliopisto. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-310-940-7>
- Utu.fi. (n.d.). Käsityön aineenopettajan tutkinto-ohjelma, Rauma, kasvatustieteen kandidaatti ja kasvatustieteen maisteri (3 v + 2 v). Haettu 28.2.2025
<https://www.utu.fi/fi/opiskelijaksi/kasityon-aineenopettajan-tutkinto-ohjelma-rauma-kasvatustieteen-kandidaatti-ja>

Valtioneuvosto. (2023). Vahva ja välittävä Suomi: Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma 20.6.2023. Haettu 28.4.2026 <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-763-8>

Valtioneuvosto. (2024). Opintotuen kokonaisuudistus. OKM010:00/2024. Säädosvalmistelu. Haettu 28.4.2026. <https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=OKM010:00/2024>

Yin, R. K. (2019). Case study research and applications: design and methods (Sixth edition.). SAGE.

Liitteet

Liite 1. Haastattelukutsu

Hei käsityön aineenopettajaopiskelija!

Pro gradu -tutkielmamme tutkimustehtävä on selvittää käsityön aineenopettajaopiskelijoiden kokemuksia siitä, miten he kokevat käytettävissä olevien taloudellisten resurssien kytkeytyvän kokonaisen käsityöprosessin toteuttamiseen ja aineenhallinnan kehittymiseen käsityökasvatuksen aineenhallinnallisissa opinnoissa. Esimerkiksi, minkälaisia valintoja opiskelija tekee materiaalien laadun ja määrän suhteen? Ovatko taloudelliset resurssit yhteydessä opiskelijoiden kykyyn ottaa riskejä ja kokeilla uusia ideoita käsityöprosessissaan?

Toteutamme tutkimuksen yksilöhaastatteluina ja yhden haastattelun kestoksi olisi hyvä varata noin 45–75 minuuttia. Haastattelun ajankohdaksi olemme ajatelleet viikkoja 7–9 (12.2.-28.2.2026). Tutkimukseen osallistuaksesi sinun tulee olla suorittanut tai parhailaan suorittaa käsityökasvatuksen opinnoista vähintään perusopinnot.

Tutkimukseen osallistuvien henkilötietoja ei kerätä, osallistuminen on vapaaehtoista ja tutkimukseen osallistumisen voi keskeyttää milloin tahansa. Haastattelut nauhoitetaan ja nauhoitteet hävitetään tietoturvallisesti viimeistään 15.5.2026. Tutkimuksen tietosuojailmoitus on sähköpostin liitteenä.

Mikäli olet kiinnostunut tulemaan haastateltavaksi, olethan meihin yhteydessä ja sovi-taan yhdessä sopiva haastatteluajankohta.

Ystävällisin terveisin,

Armi Söder & Susanna Väisänen

aesode@utu.fi & sukvai@utu.fi

Tutkimuksen ohjaajana toimii yliopistotutkija Jaana Lepistö.

Liite 2. Tietosuojailmoitus

Tietosuojailmoitus

1 (2)

EU:n yleinen tietosuoja-asetus,
artiklat 13 ja 14

1. Rekisterin nimi	Käsityön aineenopettajaopiskelijoiden kokemuksia käsityön aineenhallinnallisen kehittymisen ja taloudellisten resurssien suhteesta käsityökasvatuksen opinnoissa
2. Rekisterinpitäjä	Armi Söder aesode@utu.fi ja Susanna Väisänen sukvai@utu.fi Kasvatustieteiden tiedekunta, Rauman OKL
3. Vastuuhenkilön yhteystiedot	Armi Söder aesode@utu.fi Susanna Väisänen sukvai@utu.fi
4. Tietosuojavastaavan yhteystiedot	DPO@utu.fi +358 29 450 4361
5. Henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset ja käsittelyn oikeusperuste	<p>Pro gradu -tutkielman tutkimustehtävä on tarkastella miten käsityön aineenopettajaopiskelijat kokevat käytettävissä olevien taloudellisten kytkeytyvän kokonaisen käsityöprosessin toteuttamiseen ja käsityön aineenhallinnan kehittymiseen opinnoissa. Tutkimusaineisto anonymisoidaan ja sitä ei käsitellä osallistujien oikeilla nimillä.</p> <p>Henkilötietojen EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan mukaisena käsittelyperusteena on</p> <p>☒ käsittely on tarpeen tieteellistä tutkimusta varten (yleinen etu 6 art. 1 a-kohta)</p> <p>☐ rekisteröity on antanut suostumuksensa henkilötietojen käsittelyyn (suostumus 6 art. 1 e-kohta)</p> <p>☐ muu mikä _____</p>
6. Käsiteltävät henkilötietoryhmät	Tutkimukseen osallistuvien henkilötietoja ei kerätä, jolloin niitä ei käytetä eivätkä ne näy Pro gradu -tutkielmassa. Jos haastattelussa tulee esille nimiä tai muita henkilötietoja, tutkimusaineisto anonymisoidaan niiltä osin.
7. Henkilötietojen vastaanottajat ja vastaanottajaryhmät.	Tietoja ei siirretä tai luovuteta tutkimusryhmän ulkopuolelle.

8. Tiedot tietojen siirrosta kolmansiin maihin	Henkilötietoja ei luovuteta EU:n tai Euroopan talousalueen ulkopuolelle.
9. Henkilötietojen säilyttämisaika tai sen määrittämisen kriteerit	Haastattelunauhoitteiden tutkimusaineisto litteroidaan tekstitiedostoksi, jolloin se myös anonymisoidaan ja tiedostoon ei jää suoria henkilötietoja. Haastattelunauhoitteet hävitetään tietoturvallisesti 15.5.2026. Litteroitu anonymi tutkimusaineisto säilytetään viisi vuotta, jonka jälkeen se poistetaan.
10. Rekisteröidyn oikeudet	<p>Rekisteröidyillä on oikeus pyytää pääsy häntä itseään koskeviin henkilötietoihin sekä oikeus pyytää tietojensa oikaisemista tai poistamista taikka käsittelyn rajoittamista tai vastustaa niiden käsittelyä. Oikeutta henkilötietojen poistamiseen ei sovelleta tieteellisessä tai historiallisessa tutkimustarkoituksessa silloin, kun poisto-oikeus todennäköisesti estää tai vaikeuttaa käsittelyä.</p> <p>Rekisteröidyillä on oikeus tehdä valitus valvontaviranomaiselle.</p> <p>Yhteyshenkilö rekisteröidyn oikeuksiin ja velvollisuuksiin liittyvissä asioissa on Turun yliopiston tietosuojavastaava, yhteystiedot ilmoituksen alussa.</p>
11. Tiedot siitä, mistä henkilötiedot on saatu	Haastattelukutsujen lähettämiseen hyödynnetään yliopiston sähköpostilistoja. Tutkimusaineisto kerätään suoraan haastattelututkimuksen osallistujilta.
12. Tiedot automaattisen päätöksenteon ml. profiloinnin olemassaolosta	Tietoja ei käytetä automaattiseen päätöksentekoon tai profiloinnin tekemiseen.

Liite 3. Suostumus tutkimukseen

1 (2)

Suostumus osallistua tieteelliseen tutkimukseen

"Käsityön aineenopettajaopiskelijoiden kokemuksia käsityön aineenhallinnallisen kehittymisen ja taloudellisten resurssien suhteesta käsityökasvatuksen opinnoissa"

Raumalla __. __.2026

Minua on pyydetty osallistumaan yllä mainittuun tutkimukseen.

Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää käsityön aineenopettajaopiskelijoiden kokemuksia siitä, millä tavoin taloudelliset resurssit kytkeytyvät heidän aineenhallinnallisissa opinnoissansa tekemiin ratkaisuihin, käytännön työskentelyyn ja käsityön aineenhallinnallisen osaamisen rakentumiseen.

Haastatteluaineisto kerätään helmi-maaliskuussa 2026 ja sitä käytetään Pro gradu -tutkielman tutkimusaineistona.

Tutkimukseen osallistuvien henkilötietoja ei kerätä ja tutkimusaineiston käsittelyssä taataan kaikilta osin anonymiteetti.

Yliopiston tutkimuseettiset ohjeet <https://www.utu.fi/fi/tutkimus/eettisyys> koskevat kaikilta osin tutkimusta.

Olen saanut, lukenut ja ymmärtänyt tutkimuksesta kertovat ja edellä kuvatut tiedot. Olen saanut riittävän selvityksen tutkimuksesta ja sen yhteydessä suoritettavasta tietojen keräämisestä, käsittelystä ja luovuttamisesta.

Minulla on ollut riittävästi aikaa harkita osallistumistani tutkimukseen. Annan luvan Pro gradu -tutkielmaan "Käsityön aineenopettajaopiskelijoiden kokemuksia käsityön aineenhallinnallisen kehittymisen ja taloudellisten resurssien suhteesta käsityökasvatuksen opinnoissa" liittyvän tutkimusaineiston keräämiseen sekä sen analysointiin. Aineisto säilytetään turvallisesti Turun yliopiston käyttäjätilin alla oleviin sähköisiin kansioihin, jotka suojataan salasanoin. Aineistoa säilytetään 5 vuotta ja tämän jälkeen se hävitetään.

Ymmärrän, että osallistumiseni tähän tutkimukseen on täysin vapaaehtoista. Minulla on oikeus milloin tahansa tutkimuksen aikana ja syytä ilmoittamatta keskeyttää tutkimukseen osallistuminen. Tutkimuksesta kieltäytymisellä tai sen keskeyttämisellä ei ole jatkoseurauksia.

Minulle on annettu mahdollisuus esittää kysymyksiä ja saada vastauksia kaikkiin tutkimusta koskeviin kysymyksiini. Tiedot antoi:

Armi Söder aesode@utu.fi ja Susanna Väisänen sukvai@utu.fi

Allekirjoituksellani vahvistan osallistumiseni tutkimukseen "Käsityön aineenopettajaopiskelijoiden kokemuksia käsityön aineenhallinnallisen kehittymisen ja taloudellisten resurssien suhteesta käsityökasvatuksen opinnoissa" ja suostun vapaaehtoisesti tutkittavaksi.

Allekirjoitus _____

Päiväys _____

Nimen selvennys _____

En halua osallistua tutkimukseen

Suostumus vastaanotettu

Vastaavan tutkijan allekirjoitus _____

Päiväys _____

Nimen selvennys _____

Vastaavan tutkijan allekirjoitus _____

Päiväys _____

Nimen selvennys _____

**Tämä suostumusasiakirja jää tutkimuksesta vastaavan tutkijan arkistoon.
Kopio allekirjoitetusta suostumuksesta annetaan tutkittavalle.**

Liite 4. Osallistujan teema-alueiden tiedosto

Taloudelliset resurssit suhteessa:		
Aineenhallinnallinen kehittyminen	Kokonaisen käsityön vaiheet	Yleinen kokemus opinnoista
Omat taidot ja tiedot materiaaleista ja työtavoista (mihin perustuu, mistä saatu/opittu, kokemus kehittymisestä)	Ideointi ja suunnittelu (muotoilusuunnitelmat, tiedonhankintaa, kokeiluja, ongelmanratkaisua ja vaihtoehtojen arviointia)	Opetuksen ja oppimisen tietoperusta
Lankateknologiat	Valmistus	Motivaatio
Ompeluteknologia	Arviointi	Oman elämäntilanteen vaikutus opintoihin
Puuteknologia		
Metalliteknologia		
Ajoneuvo- ja moottori teknologia		
Elektroniikka ja ohjelmointi		

Tässä tutkimuksessa ymmärrämme opiskelijan taloudelliset resurssit toimeentulon, taloudellisen pääoman, sosioekonomisen taustan sekä sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn muodostamana kokonaisuutena.

Kokonaisen käsityöprosessin vaiheita ovat ideointi, suunnittelu, valmistus ja arviointi.

Käytämme tässä tutkimuksessa käsityökasvatuksen perus-, aine- ja syventävistä opinnoista tiivistettynä käsitettä käsityökasvatuksen aineenhallinnalliset opinnot.

Opintojakson suorittaakseen opiskelijan tulee valmistaa suoritustapana vaaditut työt ja maksaa yliopiston keräämää materiaalmaksu tai hankkia omakustanteisesti materiaalit ja työvälineet, joita töiden valmistus vaatii.

Liite 5. Haastattelijoiden teema-alueiden tiedosto

Taloudelliset resurssit suhteessa:		
Aineenhallinnallinen kehittyminen	Kokonaisen käsityön vaiheet	Yleinen kokemus opinnoista
Omat taidot ja tiedot materiaaleista ja työtavoista (mihin perustuu, mistä saatu/opittu, kokemus kehittymisestä)	Ideointi ja suunnittelu (muotoilusuunnitelmat, tiedonhankintaa, kokeiluja, ongelmanratkaisua ja vaihtoehtojen arviointia)	Opetuksen ja oppimisen tietoperusta
Lankateknologiat	Kokeilut ja ongelmanratkaisut (millaisia ongelmia kohdattu?)	Motivaatio
Ompeluteknologia	Mitkä asiat vaikuttavat vaihtoehtojen muodostumiseen?	Mistä muodostuu?
Puuteknologia	Käyttäjä ja käyttötarkoitus	Mikä tukee?
Metalliteknologia	Valmistus	Mikä haastaa?
Ajoneuvo- ja moottori teknologia	taidot ja tiedot käsityömateriaaleista ja valmistustekniikoista	Oman elämäntilanteen vaikutus opintoihin
Elektroniikka ja ohjelmointi	ajalliset ja taloudelliset resurssit	Millä tavoin?
	Materiaalivalinnat	Esim perhe, harrastukset, työt, muu vapaa-aika, ajankäyttö
	Millaisia työtapoja on valinnut? Mikä on vaikuttanut valintaan?	
	Paljonko on aikaa tehdä? Mikä tähän vaikuttaa?	
	Arviointi	
	Tavoitteiden saavuttaminen	
Muotoilun selitetieto: tutkijoiden tukena haastatteluun, ei teema-alue		

Liite 6. Sosioekonominen asema aineenhallinnallisen kehittymisen mahdollistajana ja rajoittajana

Aineisto	Tulkinnallinen kommentti	Yhteys muihin teemoihin
<p><i>"Sain puut isältä, muuten en olisi tehnyt niin isoa työtä."</i></p> <p><i>"Mun mies on koodaaja niin hän auttoi meitä siinä kurssityön teossa. Niin se vaikutti siihen, että lähdettiin toteuttamaan isompaa ja vaativampaa työtä."</i></p> <p><i>"Jos ei olisi tuntenut ketään, joka olisi pystynyt hakemaan materiaaleja, en tiedä, mistä olisin ostanut ne. Varmaan olisin väkertänyt jonkun pienemmän työn."</i></p>	<p>Ilman sosiaalisten verkostojen tukea opiskelija olisi valinnut pienemmän ja teknisesti vähemmän vaativan työn, jolloin aineenhallinnallinen kehittyminen olisi ollut vähäisempää.</p>	<p>Kokonaisen käsityöprosessin laajuus, Käsityötekniologioiden väliset eroavaisuudet</p>
<p><i>"Mun isä on metallialan yrittäjä... Sain kurssityön materiaalit ilmaiseksi."</i></p> <p><i>"Kurssityön valinta perustui siihen, mikä minua kiinnostaa, ja ostettiin kankaat siihen äidin ja isän avulla. En olisi tehnyt yhtään mitään, jos multa kysyttäis, että mihin mun rahalliset resurssit riittää."</i></p> <p><i>"Olen täysin töissä käymisen varassa opintojen edistämiseksi ja se tuo omat haasteensa millaiseen tahtiin saa opintoja etenemään. Mutta sitten samaan aikaan, kun on keskiluokkaisesta perhetaustasta, niin on tukiverkosto ollut kohtuullisesti kohdallaan"</i></p>	<p>Taloudellinen ja materiaallinen tuki mahdollistaa opiskelijalle paremmat lähtökohdat käsityön aineenhallinnallisissa opinnoissa.</p>	<p>Käsityötekniologioiden väliset eroavaisuudet, Kokonainen käsityöprosessi</p>
<p><i>"Mökiltä on saattanut saada omenapuuta tai jotain muutakin puulajia, joita on pystynyt hyödyntämään."</i></p> <p><i>"Se vaikuttaa paljon taidon kehittymiseen ja oppimiseen, jos materiaalit löytyvät kotoa. Silloin voi harjoitella myös vapaa-ajalla, eikä tarvitse lähteä erikseen yliopistolle."</i></p>	<p>Käytettävissä olevat pääomat tukevat opiskelijan aineenhallinnallista kehittymistä.</p>	<p>Käsityötekniikoiden väliset eroavaisuudet, Ajalliset resurssit, Kokonainen käsityöprosessi</p>
<p><i>"On ollut semmoinen elämänvaihe, että ei ole ollut liikaa rahaa ja eikä mahdollista satsata. Sitten on mennyt vähän pienemmän kaavan kautta."</i></p> <p><i>"Jos se projekti jää kokonaan tekemättä sen takia et ei raaski hankkia niitä materiaaleja, nii ei siinä opi mitään."</i></p> <p><i>"Käsityöprosessi voisi olla kunnianhimoisempi ja sisältää enemmän materiaaleja ja työtapoja, jos voisit käyttää niihin enemmän rahaa."</i></p>	<p>Taloudellisten resurssien ja käytettävissä olevan rahan koettiin vaikuttavan opiskelijan päätökseen siitä, kuinka työlään ja suuren kurssityön opiskelija tekee. Ja näin ollen myös yhteydessä aineenhallinnalliseen kehittymiseen.</p>	<p>Kokonainen käsityöprosessi, Sosioekonominen asema</p>

Liite 7. Kokonaisen käsityöprosessin ohjautuminen resurssien ehdoilla

Aineisto	Tulkinnallinen kommentti	Yhteys muihin teemoihin
<p><i>”Usein joutuu muokkaamaan sitä kurssityötä silleen et se onnistuu pienemmällä budjetilla.”</i></p> <p><i>”Suunnittelin käyttäväni toista materiaalia, mutta kaupassa se olikin liian kallis, joten valitsin halvemman.”</i></p> <p><i>”Saatiin ilmaiseksi moottori, niin taloudelliset päätökset eivät vaikuttaneet kurssityöhön yhtään.”</i></p>	<p>Kurssityön ideointia ja suunnittelua ohjaa vahvasti materiaalien kustannukset.</p>	<p>Sosioekonominen asema</p> <p>Käsityötekniologioiden väliset erot</p>
<p><i>”Minä en ole niin luova, jos tiedän, että minulla on x määrä aikaa, niin minun täytyy tehdä sen resurssin sisällä se.”</i></p>	<p>Ajallinen paine heikentää luovan suunnittelun mahdollisuuksia.</p>	<p>Ajalliset resurssit</p>
<p><i>”Jos hirveästi lähtee kokeilemaan, niin se vie aikaa siitä, että lähtee suoraan tekee sitä työtä. Ja sitten myös sitä materiaalia menee enemmän.”</i></p> <p><i>”Sitä ei raskinut mennä kokeilemaan asioita, kun sitten ois pitänyt taas ostaa sitä puuta, että olisi voinut kokeilla sitä sorvaamista uudestaan.”</i></p> <p><i>”Jos olen halunnut tehdä pieni muotisempia kokeiluja, niin olen hyödyntänyt noita jämpäpalalaatikoita.”</i></p>	<p>Kokeiluja vältellään, jos niiden arvioidaan johtavan resurssihukkaan, vaikka aineenhallinnan kehittyminen ja lopputulos voi kärsiä.</p>	<p>Ajalliset resurssit</p> <p>Sosioekonominen asema</p> <p>Käsityötekniologioiden väliset erot</p>
<p><i>”Tein työn männystä, koska se tuli niin paljon halvemmaksi kuin koivu. Minä en ole sen takia tyytyväinen siihen.”</i></p> <p><i>”Harmittaa, kun ostin huonon, tai siis vähän halvemman kankaan. Olisin voinut panostaa siihen, mutten halunnut, kun en tiennyt, tuleeko siitä hyvää.”</i></p> <p><i>”Voi olla, että ihan kärkinumeroihin vaadittaisiin haastavampien materiaalien hyödyntäminen, mutta oma tavoitteellisuus on ollut enemmän kurssin läpäisyä painottavaa ja omaan oppimiseen keskittyvää.”</i></p>	<p>Oman tyytyväisyyden lopputulokseen sekä kurssiarvioinnin koetaan kytkeytyvän siihen, kuinka paljon opiskelijalla on ollut käytettäviä resursseja.</p>	<p>Sosioekonominen asema</p>

Liite 8. Ajalliset resurssit aineenhallinnan keskeisenä rajoitteena

Aineisto	Tulkinnallinen kommentti	Yhteys muihin teemoihin
<p><i>”Oon tehnyt töitä koko opintojen ajan ja ei ole ollut aikaa harjoitella.”</i></p> <p><i>”Välillä tuntuu, että vain suoritan koko ajan. Ajatustyölle ja pysähtymiselle jää tosi vähän aikaa, ja sen kanssa olen kipuillut.”</i></p>	<p>Opiskelijan ajalliset resurssit sekä aikataulupaine vaikuttavat aineenhallinnalliseen kehittymiseen.</p>	<p>Sosioekonominen asema, Kokonainen käsityöprosessi</p>
<p><i>”Opintojen ohella on joutunut olla töissä, mikä on vienyt voimavaroja, vaikka käsityötaitojen oppiminen vaatisi aikaa.”</i></p> <p><i>”Välillä mä mietin perheellisiä opiskelijoita, että miten hitto ne jaksaa.”</i></p> <p><i>” Se on tosi haastavaa yhdistää opinnot, välillä työ ja lapsi”</i></p>	<p>Henkinen kuormitus sekä opiskelijan elämäntilanne rajoittavat käsityötekniikoiden syventämistä.</p>	<p>Sosioekonominen asema, Käsityötekniikoiden väliset eroavaisuudet Kokonainen käsityöprosessi</p>
<p><i>”Koen, että aika loppuu kesken enkä osaa tarpeeksi näitä itselle uusia tekniikoita.”</i></p> <p><i>”Perustaidot olisi tarkoitus saada kuntoon näissä opinnoissa, mutta omalla kohdallani se ei ole toteutunut...Vain ne, jotka jaksavat istua ot-ajalla kaikki viisi vuotta, kehittyvät.”</i></p>	<p>Opiskelija tunnistaa oman potentiaalinsa, mutta kokee sen saavuttamattomaksi puutteellisen ajan vuoksi. Tämä luo kokemuksen suppeasta osaamisesta.</p>	<p>Kokonainen käsityöprosessi, Käsityötekniikoiden väliset eroavaisuudet</p>
<p><i>”Kaikki on vähän niin kuin herran haltuun siinä kohtaa, kun ei voi tehdä kokeiluja tai ei ehdi, ei jaksaa.”</i></p>	<p>Kokonaisen käsityöprosessin mukainen kokeilu, ideointi ja innovointi koetaan haastavana ajallisten resurssien vuoksi.</p>	<p>Kokonainen käsityöprosessi</p>

**Liite 9. Resurssirajoitteiden merkitys eri käsityötekniologioiden
aineenhallinnallisten taitojen kehittämisessä**

Aineisto	Tulkinnallinen kommentti	Yhteys muihin teemoihin
<p><i>"Lankateknologia oli helppoa, kun sitä pystyi harjoittelemaan kotona."</i></p> <p><i>"Täytyy aina ajatella, että ehdit koululle tekemään, jos ei ole ompelukonetta"</i></p>	<p>Aineenhallinnallista kehittymistä tukee se, mikäli käsityötekniikkaa pystyy harjoittelemaan myös muualla kuin yliopistolla.</p>	<p>Ajalliset resurssit, Sosioekonominen asema, Kokonainen käsityöprosessi</p>
<p><i>"Metallissa en oo kehittynyt, kun en oo voinut harjoitella muualla kuin yliopistolla."</i></p>	<p>Teknologiat, jotka vaativat erityistiloja ja -välineitä, ovat erityisen herkkiä ajallisille rajoitteille.</p>	<p>Sosioekonominen asema, Ajalliset resurssit, Kokonainen käsityöprosessi</p>
<p><i>"Teknologioissa, missä et kuluta materiaalia, vaikka testaitet, esimerkiksi lankateknologia, on tosi paljon helpompi lähteä kehittämään itseään, kun puussa kaikki tuntuu niin lopulliselta."</i></p> <p><i>"Kyllähän se vaikuttaa mun aineenhallinnalliseen osaamiseen, että olisin voinut harjoitella villapaidan tekemistä, jos olisi ollut varaa ostaa ne langat."</i></p>	<p>Materiaalien kustannukset vaikuttavat siihen, mitä opiskelija uskaltaa ja/tai pystyy harjoittelemaan ja täten kehittämään aineenhallintaa.</p>	<p>Kokonainen käsityö, Sosioekonominen asema</p>
<p><i>"Hallitsen lankateknologiat harrastuneisuuteni vuoksi. Mutta opinnoissa on niin paljon muita sisältöjä, että on pakko miettiä, mitä ehtii oikeasti ottaa haltuun."</i></p> <p><i>"Jos mulla on enemmän aikaa, niin olen valinnut sellaisia työtapoja, jotka ei ole itselleni tuttuja, jolloin se aineenhallinnallinen osaaminen tietysti kehitty."</i></p>	<p>Ajalliset resurssit sekä oma harrastuneisuus liittyvät merkittävästi siihen, millaisia käsityötekniikoita opiskelija harjoittelee ja syventää.</p>	<p>Ajalliset resurssit, Sosioekonominen asema, Kokonainen käsityöprosessi</p>